Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*

Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĚR DE DUMINECĂ 38)

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumără la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 201.—Anul LVIII. Brașov, Sâmbătă-Duminecă, 10 (22) Septemvre 1895.

Grațiarea și gazetele unguresci.

Brașov, 9 Septemvre v. 1895

Intêmplarea cea mai însemnată pentru noi din sĕptĕmâna acésta, este grațiarea și liberarea din închisóre a condamnaților în procesul Memorandului, despre care vorbise ministru-președinte Banffy înaintea alegĕtorilor séĭ din Șimleu.

Pe când foile unguresci se disputau între ele, décă vor fi grațiațĭ toțĭ cei osêndițĭ la Clușiu, orĭ numai unii dintre ei, veni de-odată scisea, că în urma actului de grațiare prea înalt, ce a sosit la guvernul din Peșta, ministrul unguresc de justiță a dat poruncă prin telegraf, ca sĕ fiă pușĭ în libertate toțĭ cei ḑece întemnițațĭ politicĭ osêndițĭ din causa Memorandului și carĭ se mai aflau în închisorile dela Seghedin și Vaț.

In aceeașĭ ḑi, Lunĭ după améḑĭ au fost toțĭ liberațĭ, și vestea îmbucurătóre s'a lățit pretutindenĭ cu iuțéla fulgerului.

S'a vorbit mai de mult de-o apropiată grațiare. Mai întâiu scriseseră foile unguresci, că cu prilejul sĕrbărilor pentru mileniu vor trebui, după tótă cuviința, sĕ fiă grațiațĭ toțĭ condamnații politicĭ. După aceea se auḑise, că archiereii noștri, în frunte cu Metropolitul Mihalyi, s'ar fi decis a face un pas pentru mijlocirea grațiăriĭ. Se mai făceau și alte proiecte și combinațiunĭ de tot felul în direcțiunea acésta.

Dér, în loc ca sĕ se împlinéscă dorințele amintite, sórtea întemnițaților se înăspri, fiind din Aprilie anul curent încóce supușĭ unei tractărĭ mai severe și mai apăsătóre, decât mai înainte.

In asemenĭ împrejurărĭ, scirea despre grațiare, sosită așa de grabnic după vorbirea ministrului Bánffy la Șimleu, a surprins în mod estraordinar publicul, dér mai ales pe înși-șĭ întemnițații.

Intêmplarea acésta a făcut, ca foile unguresci tótă sĕptĕmâna sĕ vorbéscă de grațiare și de urmările ei. Se înțelege, cu Ungurii, cu fórte puțină deosebire, înfățișéză lucrul astfel, că guvernul a făcut pasul cel dintâiu la Corónă pentru grațiare, și că prin urmare acésta este a-se mulțămi stăpânirei maghiare, care scie sĕ pedepséscă pe cei ce „pĕcătuesc“ în contra unității statului, dér se simte destul de tare de a-i ierta, când vede semne de îndreptare. Și astfel de semne vĕd mai ales foile guvernamentale prin ochelarii lui Banffy în împrejurarea, că acum poporul s'a mai „liniștit“ și „agitațiunile“ au încetat.

Grațiarea, ḑic foile unguresci, a propus'o guvernul în așteptarea, că cei liberați din închisóre vor păși de aci încolo pe altă cărare, încetând de a mai „agita contra legilor și a constituției unguresci“.

Așa déră, după gazetele unguresci, guvernul a propus sĕ li-se ierte pedépsa ce-o mai aveau s'o sufere osêndiții pentru Memorand, de óre-ce speréză, că Românii vor ceda, cu alte cuvinte, că vor înceta de-a mai pretinde drepturile lor, cum au făcut'o în Memorand, și mai speréză, că prin purtarea îngăduitóre fațĕ cu condamnații se va îmblânḑi poporul și mai mult și se va supune cu inima mai ușóră la tóte dictatele stăpânirei unguresci.

Firesce, că în fața acestor tendențióse tălmăcirĭ a faptului grațiăriĭ, noi n'am putut decât sĕ spunem adevĕrul cum este: Li-s'a făcut o mare nedreptate celor ce au mers cu Memorandul la tron, și acestei nedreptățĭ i-s'a pus acum capĕt de către Majestatea Sa. Acésta e totul.

Nimic nu s'a schimbat nicĭ în starea nóstră asuprită, nicĭ în purtarea stăpânirei și a Ungurilor dela putere. Guvernul, ce-i drept, s'a arătat îngăduitor în afacerea din întrebare, dér nu trebue sĕ uităm, că dreptul de-a grația este un drept numai al Corónei și este neatêrnător de patimile luptelor ḑilnice politice.

Avênd în vedere acestea, „Gazeta Transilvaniei“ a salutat cu viuă bucuriă liberarea condamnaților în procesul Memorandului, dér a adaus, că bucuria nóstră și a întemnițaților nu ne póte face sĕ uităm, că starea de fapĕ a poporului român nu este aḑĭ cu mult mai bună, decât atuncĭ, când mila împĕrătéscă a scăpat pe Român de iobăgia legată de gliă și i-a dat voiă sĕ se mute dela un domn la altul.

Fóia guvernamentală „Kolozsvár“ rĕstălmăcind — cum se póte vedé mai jos — cele ce am scris noi, ne impută, că de ce am ḑis noi, că acum d-nii Rațiu, Lucaciu și soțĭ sunt liberĭ pentru persóna lor, dér Românul nu este încă liber. Ne mai ia în nume de rĕu, „Kolozsvár“, susținând, că am dori sĕ împiedecăm apropierea amicală între Românĭ și Maghiarĭ.

Stațĭ pe loc jupânilor șoviniștĭ! Dór nu vețĭ crede, că prin aceea, că s'a curmat suferința celor osêndițĭ în procesul Memorandului, s'a sĕvêrșit o apropiere amicabilă între Maghiarĭ și Românĭ. Până la acéstă apropiere mai este încă un drum lung și încă cu totul nebătut. Nu cum-va cei din Clușiu au în adevĕr de gând sĕ s'apropiă? Décă ar fi așa, — și ar fi lucru fórte îmbucurător sĕ fiă așa — n'au decât s'o dovedéscă prin *fapte*, ér nu prin laude și vorbe góle.

De va scrie „Gazeta Transilvaniei“ apoi, că rĕu fac Maghiarii, că se întorc de pe cărarea prăpăstióśă a politicei lor dușmană Românilor, atuncĭ sĕ vie „Kolozsvár“ și sĕ scrie, că „Gazeta“ vré sĕ împedece apropierea amicală între Maghiarĭ și Românĭ, și că s'ar teme de ea.

Până atuncĭ s'o scie însĕ „Kolozsvar“ cu toțĭ soții lui, că de-o apropiere sinceră și adevĕrată nu ne-am temut și nu ne vom teme nicĭ-odată. Ne temem numai de vicleșugul și fățărnicia șovinismului unguresc, care îmbrăcând haina „împăciuirei“, vré sĕ amăgéscă poporul și sĕ l facă sĕ crédă, că din lup ce a fost, s'a făcut miel blând.

Dér poporul nostru e aḑĭ deștept. El scie fórte bine cui și ce are sĕ-i mulțăméscă, și de aceea póte fi sigură fóia clușiană, că tóte măestriile maghiare nu vor fi în stare sĕ-l mai îmbete cu apă rece.

Poporul român din Transilvania și Ungaria nu mai vrea sĕ trăéscă din îndurarea altora. El pretinde drepturĭ și nu se mai póte mulțămi cu fărmiturile, ce 'i le aruncă stăpânii ḑilei ca de milă dela masa lor bogată!

Este déră la rêndul Maghiarilor *sĕ dovedéscă*, că de aci încolo voiesc în adevĕr apropierea și împăciuirea cu Românii nedreptățițĭ de seculĭ.

Grațiații la ministrul Banffy.

Condamnații în procesul Memorandului, după-ce au fost liberațĭ din închisorile din Seghedin și Vaț, s'au întrunit cu toții la Budapesta, ca sĕ se sfătuéscă în ce mod sĕ esprime mulțămita pentru grațiare. La alt loc al fóiei nóstre dăm cuprinsul telegramei părintelui Lucaciu și a biroului oficios unguresc din Budapesta asupra resultatului acestei sfătuirĭ. La locul acesta amintim, că foile unguresci din Budapesta, ce le-am primit aḑĭ, publică tóte un comunicat, care, pe cum ḑic ele, l'au dat spre publicare *înșișĭ grațiații* și care redă întocmai cuprinsul telegramei biroului oficios din Budapesta.

Fațĕ de acest comunicat „*Budapesti Hirlap*“ de aḑĭ ḑice următórele:

Comunicatul acesta a vĕdut lumina în forma stabilită de ei (grațiațiĭ) și cetitorul atent va observa cu bucuriă, că robii, carĭ si-au recâștigat libertatea, au încunjurat de-a posa, ba s'au îngrijit, ca în es-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Kadiul*) tras pe sfóră.

O istorisire turcéscă de R. Lindau.

Sĕrmana Aișa era compătimită de cătră prietinele și cunoscutele ei. Era o fată bună, blândă și înțeléptă, dér urîtă și rĕu crescută. Avea un pĕr frumos, care însĕ nu era de ajuns. Ea sĕrmana trecuse peste anii de măritat, fără ca sĕ-șĭ găséscă bărbat. De cu vreme se împăcă cu gândul sĕ rĕmână fată mare și sĕ se îngrijéscă numai de bĕtrânul ei tată, mĕsarul Mehemed Agha. Acesta din parte-i nu mai băga de loc în sémă uriciunea fetei sale și vedea în ea numai pe credincióśa și buna sa fiică, la care ținea din tótă inima.

Mica gospodăriă, de care avea sĕ se îngrijéscă Aișa, nu-i da mult de lucru; dér ea scia, cum sĕ-șĭ petrécă vremea, căcĭ avea multe prietine și era bine primită în tóte haremurile, pe carĭ le cerceta. Mai des mergea ea la Saffieh, frumósa fiică a bogatului aurar Lebib Effendi, care era preamărită în haremurĭ ca cea mai frumósă și cea mai drăgălașă fată din tot orașul. Saffieh se alipise în mare prietiniă de Aișa și o iubia fórte tare, ceea ce se putea ceti în ochii ei.

Intr'o ḑi, pe când Aișa cercetă éră-șĭ pe amica ei, îi ḑise acésta, după-ce se salutară și se așeḑară pe divan:

— Ce-țĭ lipsesce, dragă Aișo? Eștĭ atât de turburată.

— Sunt fórte nefericită.

— Ei, ce-țĭ lipsesce? Vorbesce! Póte îțĭ voiu ajuta.

— Tu nu poțĭ sĕ-mĭ ajuțĭ.

— Tot una. Voesc sĕ sciu, ce te face de eștĭ tristă.

Aișa îi povesti o istoriă lungă, din care Saffieh înțelese atâta, că bĕtrânul Mehmed Agha a fost înșelat de Kadiu cu trei sute de funțĭ, într'un proces, în care ceruse dreptate.

— Ce va fi de noi? încheiă Aișa tristă ei povestire. Tatăl meu e prea bĕtrân, pentru ca sĕ pună la cale paguba, ce a suferit'o, și mie nu-mĭ rĕmâne alt-ceva, decât sĕ mĕ bag slujnică.

— Nu vei sluji la ómenĭ strĕinĭ, până când voiu trăi eu. Décă lucrurile vor ajunge așa de rĕu, atuncĭ te vei muta în haremul meu, unde vei fi cinstită ca o mamă. Așa déră lasă grijile la o parte. Aide sĕ chibzuim împreună, cum sĕ ajutăm pe tatăl tĕu sĕ-șĭ capete banii și sĕ-l putem pedepsi pe Kadiul pentru fapta sa nelegiuită.

După asta amêndouĕ prietinele avură o convorbire de mai multe ceasurĭ și cătră séră, după-ce Aișa veni acasă, se înțelese multă vreme cu tatăl ei, care ḑise în sfirșit:

— Planul tĕu îmĭ pare tare minunat și e cu dreptate. Allah sĕ-țĭ dea binecuvêntarea! Ințeleg ce aștepțĭ tu dela mine, voiu face întocmai.

In diminéța următóre se duse Aișa pe la Saffieh și împreună merseră la baiă. De aici se duseră de-a dreptul la Kadiu, care le primi îndată. Aișa rĕmase în sală lângă ușă, locul ce i-se cuvenea ca slujnică, pe când Saffieh se apropiă de judecător și, după ce-l salută cu respect, începu sĕ vorbéscă cu el în șópte, după cum e obiceiul când o femeiă séu o fată vorbesce într'o afacere de familiă, care trebue ținută în taină și reclamă ocrotirea Kadiului.

— Kadi Effendi, începu ea, trebue sĕ ridic pâră înpotriva tatălui meu... De cincĭ anĭ de ḑile ar fi trebuit sĕ-mĭ caute un bărbat; dér nu numai, că n'a făcut acésta, și ast-fel a călcat legile sfinte, ba încă a respins pe pețitorĭ sub pretexte rușinătóre pentru mine. Décă ar fi făcut acésta din dragoste fată de mine, séu din grija pentru bunăstarea mea, atuncĭ așĭ fi purtat nenorocirea de-a fi osândită la singurătate, dér starea mea s'a făcut de nesuferit, de când am început sĕ cunosc, că tatăl meu o face acésta din pricină, că e rĕu la inimă. Mama mea a murit de mulțĭ anĭ, și de atuncĭ am dus eu căsnicia, de óre-ce tatăl meu e om sĕrac. Acum câte-va ḑile îmĭ ḑise, că din causa unui proces perdut, nu mai are nicĭ o avere. „Mĕ dóre șĭ de tine“, îmĭ adause el, „căcĭ nu mai pot sĕ mĕ gândesc la aceea, ca sĕ te mărit. Ce sĕ

*) Kadiu se numesce judecătorul la Turci.

presiunile lor sĕ se acomodeze la conceptul corect. C'un cuvênt, ei nu demonstrézĕ, ci împlinesc o datoriă de ómenĭ cinstițĭ. Acésta în tóte direcțiunile e acomodată, ca *sĕ facă bună impresiune și nime sĕ nu se afle în acéstă țéră, care sĕ nu se bucure de liberarea lor.*

Vorbind despre audiența, ce au avut'o d-nii *Lucaciu* și *Coroianu* la ministrul președinte Banffy, „*Budapesti Hirlap*“ scrie următórele:

„Când prin Dionisiu *Pázmándy* au sciut (grațiații), că br. Desideriu Banffy plécă deja adĭ (19 Sept.) la Clușiu, ca sĕ întêmpine pe regele, au hotărît, sĕ urmeze sfatul lui Pázmàndy și sĕ se ducă la br. Banffy. Pe la 3 óre d. a. au decis acésta și Pázmándy a pus la cale lucrurile așa, că ministrul-președinte a fost gata sĕ-i priméscă. Grațiații au trimis în deputațiă pe Dr. *Lucaciu* și advocatul *Coroianu*.

La 5 óre d. a. br. Banffy a primit deputația. Lucaciu s'a presentat în reverendă, Coroianu în frac. Dionisiu Pázmándy a condus deputația în sala de primire a ministrului-președinte și i-a presentat lui br. Banffy, apoi s'a retras tacticos.

Br. Banffy a salutat pe cei doi agitatorĭ prin strîngere de mână, la ceea-ce Lucaciu a rostit către ministrul-președinte o scurtă vorbire, în care a dis, că după-ce li-a venit la cunoscință, că ministrul-președinte plécă deja astă-séră dela Budapesta înaintea regelui, ér lor li-ar plăcé, ca la tot casul sĕ se asigure, ca mulțămita lor sĕ ajungă la timp înaintea regelui, *rógă* pe ministrul-președinte atât în numele lor, cât și al soților, că și până atuncĭ, când adresa de mulțămită subscrisă de toți grațiații va ajunge pe *cale constituțională* înaintea regelui: sĕ binevoéscă (Banffy) a împărtăși cu graiu viu Majestății-Sale cea mai adêncă mulțămită și sĕ tâlmăcéscă și asigure pe Majestatea Sa despre fidelitatea lor neînfrântă.

Br. Banffy rĕspundĕnd lui Lucaciu, mai întâiu *își esprimă sincera bucuriă pentru acest pas al grațiaților*, apoi i-a *asigurat* că la prima ocasiune va grăbi a împărtăși la locul mai înalt espresiunea de fidelitate și mulțămită, conform dorințeĭ lor. Tot-odată a promis ministrul președinte, că adresa de gratitudine va duce-o înaintea tronului.

La sfîrșitul vorbirei ministrul președinte a accentuat și aceea, — esprimând speranța, că acéstă părere este și a lui Lucaciu și a soților lui, — că momentul de față, când este vorba de mulțămita către regele, nu este tocmai acomodat, de a-se face reflexiunĭ la cestiunĭ politice. A declarat însĕ, că el se bucură fórte mult, că condamnații se pot reîntórce érășĭ în sînul familiilor și speră, că mai mult nicĭ nu vor ajunge în situația, din care i-a liberat acum grația regéscă. *Guvernul maghiar* — dise br. Banffy — *a lucrat cu totă hotărîrea și influența, ca grația sĕ devină faptă.*

La acésta *Lucaciu* a declarat, în numele lui și a soților sĕi, că *atât ei, cât și toțĭ Românii, datoresc recunoscință guvernului pentru conlucrarea la grațiare.*

După acésta ministrul președinte a mai vorbit cât-va timp cu Lucaciu și Coroianu. In decursul acestei convorbirĭ el (Banffy) a făcut între altele declarația, că speră, ca *după alegerile din 1897 sĕ potă vorbi în parlament cu bărbații conducĕtorĭ românĭ despre resolvarea cestiunei române.*

La acésta Coroianu a rĕspuns, că nu vor pune piedecĭ realisărei speranței esprimate de ministrul președinte, décă se va face posibil schimbarea legei electorale și garanția curățeniei alegerilor.

Ministrul președinte și-a luat adio dela Lucaciu și soțĭ prin o binevoitóre stringere de mână.

*

„*Kolozsvár*“ dela 20 Septemvre, făcĕnd o revistă asupra modului cum a întêmpinat pressa română actul grațiărei, dice despre noi:

„*Gazeta Transilvaniei*“ din Brașov scrie cu óre-care reservă despre actul grațiărei. Așa se vede, că ĭi este témă, că Memorandiștii se vor pune în fruntea direcțiunei *moderate* și nu vor împiedeca apropierea amicală între elementele maghiare și române. Numita foiă avertiséză fin pe Lucaciu, că da, ei sunt liberĭ, sĕ nu uite însĕ, că *Românul nu este încă liber*, ci *și acum se află în starea din epoca jobăgiei.* Cât de mult se teme d-l *Mureșianu* de acéstă apropiere, apare și de-acolo, că referitor la scirea, că Memorandiștii vor sĕ mulțăméscă guvernului pentru grațiare, dă espresiune speranței, că acéstă scire nu va primi confirmare. *Și totușĭ acésta a primit*, deu, *confirmare.*

Gimnasiul din Năsĕud.

Din părțile năsĕudene primim corespondența de mai la vale, în care se fac constatărĭ, ce trebue sĕ ample de îngrijire și durere pe orĭ-ce Român, care are tragere de inimă față cu neamul sĕu și pe care îl interesézĕ câtușĭ de puțin înaintarea și prosperarea poporului nostru, pe tóte terenele:

De pe valea Someșului, *Sept. 1895.*

Stimate Domnule Redactor! A trecut peste un pătrar de secol, de când s'a pus temelia gimnasiului nostru românesc din Năsĕud. Erau mândri creatorii și fundatorii acestui palat al muselor, erau mândri și făloșĭ toțĭ Românii grănițerĭ de pe valea Someșului și a Bârgăului, carĭ averea adunată din prestațiunile, serviciile și sudórea lor au destinat'o pentru un scop atât de nobil și măreț, adecă pentru luminarea mlădițelor tinere române, carĭ la începutul fiă-cărui an scolastic alergau la acest focular al luminei din tóte părțile Ardélului, Bucovinei și ale Ungariei. Câțĭ bărbațĭ de valóre și fruntașĭ românĭ nu au eșit din acest institut, câțĭ cărturarĭ românĭ nu au a mulțămi aceea ce sunt singur numai gimnasiului nostru năsĕudén, care ca un centru de cultură în Nordul Transilvaniei și-a revĕrsat prin anii 1860 și 1870 lumina sa în tóte părțile apropiate și depărtate, locuite de Românĭ.

A urmat însĕ timpul de năpaste și nenorocire. Prin anii 1880 a ajuns la cârma gimnasiului nostru „duchul rĕu“ al grănițerilor năsĕudenĭ, cunoscutul slugă al lui Bánffy și decoratul „pentru merite“ *Ioan Ciocan*, omul, în care fruntașii de prin ținuturile nóstre avuseră la început atâta încredere și în care se vĕdură mai târdiu înșelațĭ atât de amar. De când individul acesta a pășit pe pământul, care'l nutrise și crescuse și pe el, de când bĕtrânii încredințară, cu bune intențiunĭ, averea și bunul lor conducerei acestui om „de marĭ speranțe“, cum diceau ei, pare-că blăstămul s'a coborît asupra acestui ținut, odiniórĕ verde și infloritor. Viéța socială pe la noi s'a sdruncinat, institute frumóse de cultură s'au nimicit, averĭ de ale fondurilor grănițerescĭ s'au prăpădit și, mai mult, „cuiul strĕin“ ne-a intrat în casă, — așa dér *regres și numai regres pe tóte terenele.* Românii din ținutul nostru: fruntașĭ, țĕranĭ, bĕtrânĭ, tinerĭ au fost și sunt cuprinșĭ de o astfel de apatia pentru tot ce-i încunjóră, încât cu rușine trebue sĕ mărturisim, că atuncĭ, când mai în tóte părțile, în tóte unghiulețele locuite de Românĭ se póte constata înaintare și progres, cu un cuvênt mișcare națională pe tóte terenele, la noi domnesce o amorțelă generală, o desinteresare și o negligință ne mai pomenita. Óre aceștia sunt descendenții vestiților și bravilor grănițerĭ, carĭ își vĕrsau cu atâta curagiu și abnegațiune sângele pe câmpurile de luptă pentru a-și câștiga gloria și recunoscința chiar și a împĕraților?

Am dis *regres și numai regres pe tóte terenele!* Sĕ ne întorcem acum la gimnasiul nostru, de unde am pornit. Etă o constatare:

De când *Ioan Ciocan* a ajuns director al gimnasiului năsĕudén, acest institut, odiniórĕ falnic și măreț, acum decade din an în an în tóte privințele. Ne-am estinde prea departe sĕ descriem tóte relele, ce domnesc de present, durere, la acest institut românesc, ne mărginim numai a constata, că de un timp încóce părinții încep a nu-și mai aduce fiiĭ lor la gimnasiul nostru în numĕr atât de mare, ca mai înainte, numĕrul scolarilor decĭ scade, ceea-ce este o aparițiune straină și durerósă. In anul scolastic trecut 1894/5 au fost înscrișĭ la gimnasiul din Năsĕud 274 scolarĭ, până când în anul curent sunt înscrișĭ numai 236 și adecă în cl. I: 52; cl. II: 29; cl. III: 31; cl. IV: 35; cl. V: 24; cl. VI: 14; cl. VII: 26 și cl. VIII: 25. Și décă acésta va merge tot așa, vom ajunge ca în decursul câtor-va anĭ sĕ vedem gimnasiul nostru gol.

Și causa la tóte aceste rele este singură și singură numai *conducerea lui Ciocan!* Până când Românii grănițerĭ de pe valea Someșului și a Bărgăului se vor uita cu nepăsare la acest fapt, până când vor tolera conducerea și influința acestui om, care ii duce la peire sigură?

Suntem în ora a un-spre-decea. Rugăm și mai mult, conjurăm patronatul institutelor nóstre culturale din Năsĕud, în fruntea cărui patronat astădĭ stă d-l vicar Dr. Ioan Pop, ca macar acum, înaintea desastrului iminent, sĕ pășéscă cu tótă energia pentru sanarea relelor; sĕ tae tóte ranele, carĭ infectéză gimnasiul nostru și sĕ-șĭ dea tóte puterile pentru de a ridica acest institut la renumele și vada sa de mai înainte, — sĕu décă patronatul nu se simte destul de tare pentru acésta, atuncĭ fórte probabil, că în curênd se va vedé silit *sĕ închidă institutul*, care în modul cum e condus astădĭ, póte servi pe viitor numai în paguba și detrimentul, ér nu în folosul națiunei nóstre românescĭ.

Mai mulțĭ vechĭ grănițerĭ.

SCIRILE DILEI.

10 (21) Septemvre.

Pastorale. In legătură cu instrucțiunile date de Preaveneratul Consistoriu Metropolitan din Sibiiu în cestiunea atitudinei credincioșilor românĭ gr. or. față de nouele reforme politice bisericescĭ, archiereii bisericei române gr or. dela Arad și Caransebeș încă au sĕ dea pastorale către cler și popor. Una dintre aceste pastorale, a Prea Sânției sale părintelui episcop Ioan *Mețianu* dela Arad, am și primit'o deja. In ea se conjură clerul ți poporul prin cuvinte părintescĭ, ca sĕ țină cu credință la biserica străbună, căcĭ scris este în sânta Scriptură: „*Cine va strica biserica lui Dumnedeu, strica-l va și Dumnedeu pe acela*“. A sosit timpul sĕ ne interesăm cu toții de biserica străbună — dice pastorala, — căcĭ de n'am face-o acésta, ne-am desorganisa și ar slăbi dintre noi acea puternică legătură a credinței, care în timpurĭ bune și rele ne-a întrunit într'o familiă mare. Sĕ nu se uite, că căsĕtoria civilă este un act, ce reguléză referințele civile ale căsĕtoriei din punctul de vedere al legilor statului, pe când căsĕtoria bisericéscă este una dintre cele șepte taines ânte, ce se îndeplinesce prin preot în s. biserică strămoșéscă, chiămându-se darul și binecuvêntarea lui Dumnedeu asupra celor ce se căsĕtoresc. Creștinii bunĭ și adevĕrațĭ nu se vor puté considera așa-déră ca căsĕtorițĭ, decât numai décă căsĕtoria se va îndeplini în biserică prin preotul lor.

—o—

„Societatea pentru fond de teatru român“, cum scim, își va ține adunarea sa generală în tómna acésta aicĭ în Brașov. Acésta societate s'a înființat încă în 1877, fiind primul ei președinte D-l Ales. *Mocsonyi*, ér secretar d-l Ios. *Vulcan*. Sco-

---

fac eu, om bĕtrân și sĕrac, fără ajutorul tĕu? Așĭ trebui sĕ trăesc din cerșitoriă. Acésta nu o vréu — căcĭ așĭ perì în miseriă. Acésta o vei împedeca tu, ca fiica bună a mea“..... Acum te întreb pe D-ta, Kadi Effendi, e asta lucru cu dreptate? N'ar fi mai bine, atât pentru mine, cât și pentru tatăl meu, ca el sĕ-șĭ caute un ginere bogat, în casa căruia sĕ-șĭ pótă petrece în liniște restul dilelor sale? — Dér el prețuesce mai mult ca orĭ-ce neatêrnarea și comoditatea sa, și acestora trebue eu sĕ le jerfesc fericirea mea. Acésta e nedrept, e în potriva legei și te rog sĕ mĕ ocrotescĭ de acéstă nenorocire.

Kadiul ascultase cu fața seriósă și cu brațele încrucișate pe Saffieh, fără ca sĕ o privéscă în față. Acum aruncă o căutătură pe furiș asupra ei și dise:

— Cum te chiamă?

— Aișa Hanum.

— Și pe tatăl tĕu?

— Mehmed Aga, mĕsarul.

Kadiul nu putù ascunde o ușóră mișcare, se reculese însĕ și dise:

— Și sub ce pretexte rușinătóre pentru tine a respins tatăl tĕu pe pețitorĭ?

— Nu mĕ întreba, căcĭ mĕ vatămă sĕ o spun.

— Cum pot sĕ-țĭ fac dreptate, décă nu aflu în ce chip ți-a făcut tatăl tĕu nedreptate?

Saffieh părù, că trăgănéză, un moment, apoi rĕspunse rușinósă.

— Tatăl meu a spăriat pe pețitorĭ, spunêndu-le, că sunt urîtă la față, ghebósă și sĕracă.... Sĕracă sunt, ce e drept.

— Și tu nu eștĭ ghebósă și urîtă?

— Că nu sunt ghebósă, poțĭ sĕ vedĭ, Kadi Effendi, rĕspunse Saffieh și dicĕnd aceste își întórse cu grațiă figura ei mlădiósă, spre drépta și spre stânga, așa încât și sub haina cea largă se vedeau umerii ei bine formațĭ și spinarea ei dréptă.

Kadiul se simțì cuprins de-o mare curiositate și gândul că trebue sĕ-șĭ facă slujba de Kadiu, îl făcù sĕ se întórcă la întrebarea dintâiu.

— Și nu eștĭ nicĭ urîtă? dise el. Gândesce-te, că eu trebue sĕ sciu, pentru ca sĕ pot statori vina tatălui tĕu.

Cu o mișcare ușóră și repede își dete Saffieh vĕlul la o parte și privì o clipită țintă pe Kadiul, apoi se învĕlì éră-șĭ. Dér privirea cea scurtă pĕtrunse adênc pe judecător. Inima sa bătea și rĕmase o minută nemișcat și zăpăcit, fără ca sĕ dică nicĭ o vorbă. In sfîrșit murmurà:

— Te voiu ajuta, Aișa Hanum, îțĭ voiu face dreptate... lasă-te pe mine... încă astădĭ voiu vorbi cu tatăl tĕu... eu... chiar eu însu-mĭ te voiu lua de nevastă!

Saffieh se trase un pas înapoi, ca și când ar fi fost cu totul surprinsă și zăpăcită de propunerea Kadiului. Apoi dise încet și vocea ei móle și gingașă nimicì și cea din urmă rĕmășiță de minte, ce-i mai rĕmăsese Kadiului:

— O, cum sĕ țĭ mulțămesc! Imĭ facĭ o mare onóre. Décă voiu avea parte de fericirea de-a fi d-ta bărbatul meu, atuncĭ vei afla în mine o soțiă ascultătóre și credinciósă.

— E bine... E bine, fata mea!... Când pot sĕ vorbesc cu tatăl tĕu?

— In fiă-care séră vine regulat acasă.

— Astădĭ-séră voiu fi acolo.

Aișa și Saffieh, când luară drumul spre casă, rîdeau înăbușit și se despărțiră făcêndu-șĭ semne cu capul.

La óra hotărîtă Kadiul întrà în casa mĕsarului. Acesta salutà cu politeță, dér cu fața posomorîtă; îi aduse o céșcă cu cafea și-l întrebà apoi.

— Ce poruncițĭ, Effendi?

— D-ta 'ai o fiică?

— Da.

— Cum o chiamă?

— Aișa Hanum.

— Ce vêrstă are?

— O, am uitat, e fată prea bĕtrână pentru ca sĕ se mai pótă mărita.

— Dér nu e măritată?

— Ea e încă fată mare și așa va și rĕmânea.

— De ce nu i-ai căutat vre-un soț, după cum îțĭ poruncesce legea?

— Acésta își are motivele sale.

pul societății, după statute, este, de-a forma un fond, din care cu timpul sĕ fiă posibilă înființarea unui teatru național român. In timpul de față societatea are un fond de vre-o *70,0000 fl. v. a.* Președinte al ei este acum d-l Ios. Hosszu din Budapesta, ér secretar e tot d-l Ios. Vulcan. E de însĕmnat, că după statute, reședința comitetului este Budapesta. Imprejurările însĕ s'au schimbat de atuncĭ, și astădĭ se ivesce trebuința de-a face unele schimbărĭ în statute, mai ales în ce privesce reședința comitetului. Acésta, pe cât suntem informațĭ, ar fi și dorința actualilor administratorĭ ai fondului. De sine se înțelege dér, că adunarea din acest an a „Societății pentru fond de teatru român" va fi de deosebită însĕmnătate. De-altmintrelea acéstă societate, care urmăresce un scop cultural național atât de nobil și frumos, întotdéuna a fost urmărită cu simpatiă și interes din partea Românilor, ér adunările ei generale, în orașele, pe unde s'au ținut, au fost nisce serbărĭ culturale din cele mai frumóse. Tot așa sperăm, că va fi și adunarea generală dela Brașov. Comitetul însărcinat cu arangiarea a și luat mĕsurĭ în privința acésta Adunarea e proiectată pe dilele de *14 (26)* și *15 (27) Octomvre c.*, adecă Sâmbăta în diua S-tei Paraschive, și Dumineca următóre. După cum e proiectat, Vinerĭ, în ajunul adunărei, ar fi séra de cunoscință, ér Sâmbătă séra și Duminecă séra producțiunĭ, dintre carĭ una, probabil că cea de Duminecă, va fi urmată de petrecere. Nu ne îndoim, că Românii din Brașov și jur vor face totul, pentru ca sĕ reușéscă cât mai bine aceste serbărĭ de cultură naționale, înscriindu-se tot-odată și ca membri ai acestei societățĭ în numĕr cât mai mare.

—o—

Podul peste Dunăre. Directorii diarelor din Bucurescĭ au fost însciințațĭ, în mod oficial, sĕ asiste la inaugurarea podului de peste Dunăre, la 14 (26) Septemvre. Asemenea au fost invitate la acéstă serbare și diarele nóstre românescĭ din Austro-Ungaria. Afară de Maiestățile lor și Alteţele lor regale române a anunțat și principele Leopold de Hohenzolern, că va veni în România sĕ asiste atât la serbarea inaugurărei podului peste Dunăre, cât și la marile manevre de tómnă. Probabil, că va veni și ducele de Frandra.

—o—

De „pomană". Ni-se scrie: „Domnule Redactor! Am cetit în vre-o două rândurĭ, că anumițĭ bărbațĭ generoșĭ și bunĭ naționaliștĭ au plătit câte-va abonamente la numerii de Dumineca ai mult prețuitei d-vóstre „Gazete", pentru de-a se trimite gratuit la anumițĭ preoțĭ, orĭ învĕțătorĭ nĕcăjițĭ. De cum-va mai avețĭ vre-un esemplar la îndĕmână, vĕ rog faceți-vĕ milă și de preotul *Ioan Pop* dela Visuia, căcĭ Dumnedeu vĕ va ierta pĕcatele. Acest preot e om tînĕr, a învĕțat 16 anĭ la scólă, dér fiind-că nu cetesce nimic și n'are la casa lui nicĭ o gazetă, *deși e proprietar a 120—130 jugère de pămênt, are vre-o 30 vite și o parochiă bună*, e în pericul, sĕrmanul, sĕ-șĭ uite și a ceti. La cas, décă nu ațĭ avé esemplare disposibile, vĕ rog trimiteți-i Gazeta de Dumineca pe socotéla mea, și mĕ însciințațĭ, ca sĕ vi-o plătesc, căcĭ bucuros vréu și eu sĕ-mĭ fac o „pomană". *„Un binevoitor"*. — Ne pare fórte rĕu, décă și astădĭ se mai găsesc preoțĭ românĭ în stare atât de bună, fără a avé la casa lor un singur diar românesc. Neavĕnd esemplare disponibile, 'i se va trimite de astădĭ începĕnd Gazeta de Dumineca pe socotéla d-lui corespondent.

—o—

Avis bibliografic. Primim următórele șire spre publicare: *„Prea Onorate D-le Redactor!* La întrebarea ce mi-se face din partea mai multor colegĭ: décă este aprobat manualul meu *„Noul Abecedar ilustrat"* și din partea Veneratului Consistoriu archidiecesan, ca supremă inspecțiune scolară, le rĕspund că prima edițiune este aprobată în mod provisoric și se póte folosi în scólele nóstre confesionale. Acéstă concesiune s'a dat în ședința consistorială din 30 Aprilie 1892 Nro 3091 scol. în urma publicării circularului consistorial despre cărțile aprobate din partea acestui Venerat Consistoriu. Satulung 19 Sept. 1895 st. n. *Domețiu Doyar"*.

—o—

Festivitate. Nouĕle casarme de cavaleriă din Brașovul-vechiu (Paloș) sunt aprópe pe isprăvite. Incheiându-se lucrul pentru anul acesta, se va da mâne, Duminecă, o masă comună lucrătorilor. La întrare este construit un arc triumfal verde, împodobit cu câte un stindard împĕrătesc, (negru-galben), românesc (roșiu-galben-vênăt), unguresc (alb-verde-roșiu) și săsesc (roșiu-vênăt) Musica va cânta lucrătorilor în timpul mesei și a petrecerii, ce va urma după masă.

—o—

Bravură sângerósă. Foile ungurescĭ aduc veste despre o nenorocire întêmplată de curênd la manevrele ținute în împrejurimea orașului Klein-Czell. Un despărțămênt de cavaleriă, ce trecea în fugă mare prin comuna Kemenes-Csönge, a călcat în picióre trei copii, ce se jucau pe stradă, și carĭ nu s'au putut refugia destul de timpuriu. Ajunșĭ sub potcóvele cailor ei fură cu desĕvîrșire sdrobițĭ, prefăcêndu-i în nisce masse de carne amestecate cu praful de pe stradă.

—o—

Mórte îngrozitóre. O societate compusă din vre-o 10—12 membri, făcea escursiune în jurul orașului Lipsca cu un tram-car. Din nebăgare de sémă tram-carul voi sĕ trécă chiar atuncĭ linia ferată, când sosì trenul. Tram-carul fù sdrobit, șépte persóne rĕmaseră mórte, éră ceilalțĭ fură rănițĭ așa de greu, încât acum se luptă cu mórtea. Un singur individ scăpă téfăr: hotelierul Gläser. El se acățà de locomotivă și rĕmase acolo până la proxima gară.

—o—

Aniversarea luării Romeĭ în Bucurescĭ. Erĭ în 8 Septemvre s'au împlinit 25 de anĭ de când Roma „eterna cetate", a întrat în stăpânirea Italienilor, devenind capitala Italiei. Colonia italiană din Bucurescĭ a dat aséră un mare banchet, la care au fost învitațĭ și Românii „frații lor de acelașĭ sânge" după cum dice manifestul. Banchetul a fost presidat de ministrul plenipotențiar al Italiei, d. marchiz Beccaria d'Incizo.

—o—

Mormêntul unui domn al Moldovei. Făcêndu-se săpăturĭ pentru aședarea grilajului la biserica s-tului Neculai domnesc din Iașĭ, s'a dat peste osĕminte vechĭ, lângă care se află un fes turcesc, cu broderii pe el și un șip, în care fusese, după tóte probabilitățile, aghiazmă sfântă. Se crede, că mormêntul în care s'a găsit aceste obiecte ar fi aparținênd unui domn al Moldovei.

—o—

O luptă cu tâlharii. In nóptea de 30—31 August a. c., flăcăii Cârstea N. Gheorge și Apostol C. Gheorghe, ambii din comuna Țînteștĭ, județul Buzĕu (România), în timpul când se duceau la câmp cu caii spre pășunare, după ce trecuseră din comună afară, au vĕdut, că es din șanțul armanului d-lui I. P. Jitianu doi individĭ, carĭ s'au luat după dênșii. La apropiarea lor, unul din flăcăi a strigat că: „Cine sunt?" Vĕdênd, că nu le rĕspunde nimenĭ, au dat drumul cailor, strigând în acelaș timp: „Hoții". Pândarul moșiei, Constantin G. Lăutaru, care era pe câmp, audind aceea larmă, i-a încuragiat prin vorbe. Vĕdênd, că nu sunt singurĭ, tinerii se opresc, așteptând pe acei individĭ; aceștia ajungênd, încep a lua la bătae cu ciomegele pe flăcăi, punênd mânele pe căpestrele cailor. Atuncĭ Cârstea N. Gheorghe unul din posesorii cailor, care avea un bĕț în mână, descălecă și lovesce în cap cu atâta putere pe unul din bandițĭ, în cât banditul cade la pămênt și móre după 2 óre. Mortul, după cercetările făcute, s'a aflat că se numesce Dumitru Cârstea Tureac, din comuna Țîntestĭ, un vechiu tâlhar, care a stat 14 anĭ în temnița de la Telega pentru fapte de furt și omor. Celalalt flăcău, anume Apostol Caloian Gheorge, încuragiat, lovesce și el cu bĕțul pe al doilea individ, rănindu-l puțin. Acesta declară că se numesce Drăgan Ion Olteanu, din comuna Scurteștĭ, județul Buzĕu.

—o—

Bulgarii și Turcii. Actele de brutalitate sĕvêrșite de bandele bulgare la Yanikli sunt de natură a deschide ochii Europei asupra caracterului poporului, care i-a surprins simpatiile în ajunul campaniei din 1877. Intrațĭ pe neașteptate pe teritoriul otoman, aceste bande, tarĭ de 200 de ómenĭ, îmbrăcațĭ și armațĭ ca soldații bulgarĭ, s'au năpustit asupra satului Yanikli, sugrumând pe orĭ-cine întêlneau în cale. Ajunșĭ la Yanikli, esecutară vr'o patru-decĭ de inșĭ, mai ales copii și femei. Apoi puseră foc caselor, fără considerațiă pentru infirmii și bolnavii, carĭ găsiră în flacărĭ o mórte oribilă. Acum, din satul Yanikli, prosper altă dată, nu mai rĕmân de cât câte-va ruine calcinate, așa în cât fără mĕsurile luate de guvernul turcesc, locuitorii, carĭ au supravețuit acestei nĕvale din alt véc, ar fi fără adăpost și făra pâne. Acest episod este caracteristic în privința modului, cum procedéză agitatorii bulgarĭ, ca și agitatorii armenĭ. Un sat musulman séu chiar creștin este dat măcelului și flacărilor. Desnădejdea împinge adesea pe victime la represalii, ceea ce face ca la un moment dat tótă partea locului sĕ fiă în foc. Atuncĭ tótă lumea strigă, că Turcia este indolentă și barbară, și Europa intervine!

—o—

Congresul liber-cugetătorilor se va întruni la Paris în 22 Sept. Étă ordinea dilei: 1) Suprimarea rĕsboiului. 2) Raporturile între biserică și stat. 3) Egalitatea între bărbat și femeiă. 4) Protecția și educația copiilor. 5) Influința liberei cugetărĭ asupra condiției morale, economice și sociale a femeei. Statistica forțelor raționaliste. Statistica forțelor clericale și mai ales a forțelor socialiștilor creștinĭ.

—o—

Afurisenia jidovéscă. Ivindu-se un conflict între Jidanii măcelarĭ din Bucurescĭ, din causă că maioritatea din ei vor sĕ scumpéscă carnea, doi dintr'înșii au publicat în mii de esemplare și au împărțit între poporația jidovéscă următórea afurisenia: „Cu afuriseniă sĕ fiă acela, care va cumpĕra și mânca carne de vite dela alțĭ măcelarĭ israelițĭ, decât dela Aron Bach și dela Naftulea Frikmann, căcĭ numai acea carne este *coșer*, ér cealaltă e spurcată". Poliția capitalei a luat mĕsurĭ în contra acestor doi târtanĭ, carĭ vor sĕ înșele poporația. Sĕ mai dică perciunații dela „Pester Lloyd", că Jidanii sunt toțĭ ómenĭ cu idei emancipate și libere de orĭ ce prejudiții!

—o—

Cununiă. D-l *Mihail Alexandrescu* din Șceopenĭ (România) și d-ra *Aneta Petru Fătu* din Satulungul Săcelelor, se vor cununa mâne în biserica S-tei Adormirĭ din Satulung. — Dorim fericire tinerei părechĭ.

—o—

Banĭ mincinoșĭ. In Rusia s'a dat de urma unor bancnote false (mincinóse) de câte dece ruble. Aceștĭ banĭ nu s'ar putea cunósce de alt-cum că sunt falșĭ, decât numai după numĕr, care este unul și acela pe tóte bancnotele. Se vede că cei ce s'au apucat de măestrìa acésta n'au ținut sémă de comput.

—o—

Din Constanța se scrie, că cea mai mare parte a persónelor, carĭ au urmat acolo cura de băi de mare, a părăsit deja orașul, așa că hotelurile și casele particulare, care pot primì călĕtorĭ sunt aprópe góle.

—o—

Bicicliștii din Brașov arangéză o escursiune mâne, Duminecă în 22 c., la Codlea. Plecarea 6 óre a. m. dela cafenéua Erdély. Óspețĭ sunt bine vĕduțĭ.

— Ce motive? voesc sĕ le aud.

— Voițĭ sĕ audițĭ motivele? Ei bine, n'am căutat soț pentru Aișa, fiind-că voesc sĕ nu o vatăm.

— Te rog vorbesce lămurit.... Ce fel de vătămare?

— Bărbatul, care va lua de soțiă pe fiica mea, îndată ce o va vedea fără vĕl, o va părăsi, de acésta sunt fórte sigur — și voesc sĕ o cruț de supĕrarea acésta.

— Și pentru-ce ginerele tĕu va părăsi pe fiica ta?

— Voițĭ sĕ o scițĭ?

— Nu glumi cu mine. Te vei căi. Vorbesce.

Mehmed Agha se prefăcù, ca și când s'ar lupta cu o hotărîre grea. In sfîrșit dise încet:

— Aișa va fi părăsită de bărbatul ei, pentru-că e bĕtrână, urîtă și ghebósă.

Kadiul nu-șĭ putù înfrêna un zîmbet ușor. El dise cu blândețe:

— Ei, îțĭ voi face un bine și ție și fiicei tale, pe care o aleg de soțiă a mea și mĕ oblig, sĕ nu o părăsesc.

— Kadi Effendi, dise mĕsarul cu tristeță. M'ai nimicit cu totul, când mi-ai luat cei trei sute de punțĭ, întrégа mea avere. De ce-țĭ bațĭ acum și joc de mine?

— Nu-mĭ bat joc. Vorbesc fórte serios.

— Voițĭ a lua de soțiă pe sĕrmana, ghebósa și urîta mea fiică și, voițĭ a făgădui, că nu o vețĭ părăsi?

— Tu o dicĭ!

— Și décă totu-șĭ o vețĭ părăsi?

— Atuncĭ îțĭ voiu da o sumă mare ca despăgubire.

— Ce numescĭ o sumă mare, Kadi Effendi?

— Tu singur sĕ o hotărescĭ.

Mĕsarul părea adêncit în gândurĭ. In sfîrșit dise el:

— Ca dovadă, că în adevĕr vorbițĭ serios, că nu vĕ batețĭ joc de un sĕrman om ca mine și de nenorocita sa fiică, sĕ repețescĭ înaintea Imamului (preotului) ceea ce ai spus acum: că voițĭ sĕ luațĭ de soțiă pe Aișa, deși v'am spus, că e urîtă și ghebósă. Și atuncĭ sĕ-mĭ plătițĭ numai decât o sută și dece punțĭ, pentru ca sĕ mĕ despăgubesc de cheltuelile și de neajunsurile, ce mi-le va pricinui căsătoria fiicei mele.

— Acésta se va face! Chiamă pe Imamul. Eu mĕ grăbesc acasă și-țĭ aduc cei o sută și dece punțĭ în timp de un cés.

— Acésta nu e totul, Kadi Effendi.

— Ce mai cerĭ?

— Ca D-vóstrĕ sĕ declarațĭ înaintea Imamului și sĕ-mĭ dațĭ la mână un document de următorul cuprins: „Décă eu voiu părăsi pe Aișa, fiica lui Mehmed Agha, atuncĭ îi voi plăti acestuia suma de două sute două-decĭ de funțĭ". Și sub acest document sĕ punețĭ sigilul D-Vóstrĕ, ér Imamul sĕ adeveréscă, că acésta ațĭ făcut'o din liberă voiă, cu tóte, că eu v'am spus, că Aișa e urîtă. Décă eștĭ mulțămit cu acesta, atuncĭ putețĭ merge în locuința D-vóstrĕ și sĕ aducețĭ cei o sută și dece funțĭ. Eu vĕ voiu aștepta în societatea Imamului. Décă ațĭ vrut numai sĕ glumițĭ, atuncĭ sĕ scițĭ, că voiu erta orĭ ce nedreptate.

Kadiul se duse cât putù mai repede acasă, veselĭ când se gândea la frumósa Aișa.

Incă nu trecuse un ceas și el se întórse la locuința mĕsarului. Tóte se orânduiră în fața Imamului, întocmai după dorința lui Mehmed.

Kadiul devenì ceva cam nerăbdător, când viitorul sĕu socru venì érășĭ la unele însușirĭ rele ale Aișei. Incăpățînarea bĕtrânului începù sĕ vatăme pe Kadiul.

— Te rog, dise el, lasă vorba la o parte. Am audit destul, că fiica ta e bĕtrână, urâtă și ghebósă — din parte-mĭ póte sĕ fiă și órbă. Eu o iau, de soțiă, cum este, și — tréba e gata. Imam Effendi este martor. Ia-țĭ banii și închide documentul, prin care eu mĕ făgăduesc sĕ-țĭ dau două sute și două-decĭ de funțĭ, décă s'ar întêmpla sĕ părăsesc pe Aișa... Doresc, ca căsĕtoria sĕ se facă mâne.

— Atuncĭ tóte sunt în regulă, dise mĕsarul. Căsĕtoria se va serba mâne. Ițĭ mulțămesc pentru marea cinste, ce o facĭ fiicei mele și mie.

Și pe când Kadiul se pregătea sĕ plece, îl însoțì mĕsarul până la ușă și îșĭ luă rĕmas bun dela el, dicênd: „Allah sĕ te ocrotéscă!"

Sinod și gendarmĭ.

Ni-se împărtășesce, că Luuia trecută, în 4 (16) Septemvre, s'a ținut în Sângerul de Câmpiă sinodul protopopesc din tractul Mureș-Ludoșului. Se adunaseră la d-l paroch local, Georgiu *Florian*, în a căruia locuință avea sĕ se țină sinodul, 19 preoțĭ.

Acest număr de preoțĭ „valahĭ“ i puse în grijĭ pe „patrioții“ din Sânger. Numai decât primarul comunei, care e un Maghiar, provocă printr'o scrisóre ungurescă pe preotul local sĕ-i dea séma, cum de a cutezat sĕ convóce la casa sa sa un „népgyülés“ (adunare poporală), fără de a-șĭ fi cerut voiă dela „Măria Sa“ d-l primar? La acéstă provocare, d-l paroch Florian rĕspunse printr'o scrisóre românéscă, dând primarului informațiunĭ asupra stărei lucrului. Se credea, că cu atâta afacerea va fi isprăvită, dér étă că după câtva timp *preoții adunațĭ la sinod se pomenesc cu doi gendarmĭ cu baionetele pe pușcă.*

După ce întrară în curtea parochială, unul dintre gendarmĭ se postă la ușa casei, ér celalalt întră înlăuntru așa înarmat, cum era. El spuse, că are poruncă dela mai marĭ de-a controla orĭ-ce mișcare, și ceru sĕ 'i-se spună numele tuturor celor de față. După ce scrise numele preoților într'un noțiț al sĕu, eși, și cu asta comedia s'a isprăvit.

Póte orĭ-cine sĕ-șĭ închipuéscă, ce indignare a trebuit sĕ producă între membrii sinodalĭ înfățișarea gendarmilor unguresci, de carĭ nu mai sunt cruțate nicĭ casele cele mai cinstite ale Românilor, nicĭ societățile lor cele mai alese, ba, cum vedem, nicĭ chiar nevinovatele lor sinóde bisericescĭ.

Până când óre Românii vor fi tot astfel spionațĭ și urmărițĭ? Până când óre vor mai fi tractațĭ ca și nisce făcĕtorĭ de rele pe pămĕntul strămoșesc?....

Coresp. „Gaz. Trans.“

Bucurescĭ, 19 Sept. 1895.

Stimate D-le Redactor!

Evenimentul la ordinea dilei este și aicĭ *grațiarea condamnaților în procesul Memorandului*, care a făcut o impresiune fórte bună. Tóte diarele, fără deosebire de colóre politică, salută cu bucuriă eliberarea celor osândițĭ, dând espresiune în colónele lor speranței, că acest fapt va fi începutul nei politice mai împăciuitóre, din partea guvernului unguresc. Cu deosebire majoritatea pressei aduce elogiurĭ Maj. Sale împĕratului Francisc Iosif, care prin acest act de clemență a voit sĕ-șĭ arate bunăvoința sa față de poporul românesc de dincolo de Carpațĭ. Unele diare susțin, că pentru grațiare ar fi stăruit și regele Carol astă-vară la *Ischl*, unde a visitat pe împĕratul Francisc Iosif, arătând, că îmbunătățirea situațiunei fraților noștri de dincolo, ar ușura fórte mult apropierea definitivă a României de puterile triplei alianțe. Altele susțin, că chiar ministrul nostru de esterne ar fi intervenit în mod amical pe lângă guvernul unguresc. Scirile acele însĕ, prin carĭ diarele unguresci se încércă a înfățișa lucrurile, ca și cum guvernul român ar fi luat nisce angajamente, ca adecă sĕ stîrpéscă „agitațiunile“ daco-romaniste din România, sunt socotite aicĭ ca pure fantasii, carĭ pot mângâia numai pe șoviniștii desoreerați de pe la foile jidano-maghiare din B.-Pesta. Orĭ cum ar fi lucrurile, fapt este, că toțĭ Românii se bucură de liberarea osândiților în odiosul proces de acum un an. Imĭ par însĕ prea optimiste speranțele diarelor de pe aicĭ, că acuma ar urma o eră de împăcare, și că va înceta starea de asuprire. Lupul își schimbă pérul, dér năravul ba, dice cu drept cuvĕnt un proverb românesc. Banffy își va fi schimbat hainele de fișpan cu cele de prim-ministru, dér năravul de „pașă“ de sigur, că nu și-l'a schimbat. Trebuea sĕ sĕvĕrșéscă ceva, pentru ca sĕ facă o bună impresiune în afară în vederea serbărilor mileniului, încolo situația rĕmâne neschimbată, până când nu se vor lua în considerațiune postulatele drepte ale Românilor, inscrise în programul național dela 1881.

*

Situațiunea politică nu s'a schimbat, deși fel de fel de faime circulă atât prin pressă, cât și prin cercurile politice. Se pretinde a se sci, că în orĭ-ce cas vom avé prin luna Noemvre alegerĭ parlamentare. Acum circulă versiunea, că alegerile viitóre le va presida un cabinet, sub generalul Manu, alții susțin, că un alt cabinet fără nuanță politică va presida aceste alegerĭ. Toțĭ însĕ aștéptă întórcerea regelui în țéră, care sosesce astădĭ, ér mâne va fi un consiliu de miniștri, în care, se spune, că se va lămuri situația.

*

In curĕnd se va termina și instrucțiunea în afacerea escrocheriilor dela Galațĭ. Judecătorul de instrucție și-a completat dosarul acusațiunei, dând în judecată și pe fostul primar al Galaților C. Ressu. Procesul se va judeca la 18 Sept. st. v. înaintea tribunalului de Galațĭ, în care se va dovedi, décă Robescu și Ressu au fost victimele calumniei, séu în adevĕr au fost factorii principalĭ ai escrocheriilor celebre.

*

Pregătirile pentru deschiderea podului de peste Dunăre continuă cu mare activitate. Pe lângă MM. LL. și părechia moștenitóre vor asista și alțĭ principĭ străinĭ ca: principele de Saxen-Meiningen cu soția, sora împĕratului Germaniei, contele de Flandra, etc. etc. In dilele trecute s'au făcut din nou încercări de trecere peste podul de peste Dunăre în presența directorului general al căilor ferate române, d-l Duca, și a d-lui Saligny, inginerul dirigent al lucrărilor. Acéstă trecere s'a făcut cu cinci-spre-dece locomotive, pentru a se puté constata resistența podului, a cărui inaugurare promite a fi fórte solemnă și interesantă de privit.

Podul acesta pórtă inscripția în litere aurite: *Podul Carol I.* și mai jos: „*Făcut sub domnia regelui Carol I*“ Podul e construit din oțel dublat, din oțel dur și din plumb. Greutatea este de 5,262,752 chilograme și 740 gr.

In legătură cu acésta vĕ împărtășesc, că ministerul nostru de esterne aduce la cunoscință pressei streine prin „Agenția Havas“, că guvernul nostru tratează cu guvernul bulgar în privința construirei unui *nou pod peste Dunăre dela Zimnicea la Șiștov.* Amêndouĕ guvernele s'au înțeles, ca cheltuelele de construcție ale acestui pod sĕ le suporte în părțĭ egale statele respective. Acest pod va servi pentru racordarea liniilor ferate române cu linia bulgară transbalcanică, care se va construi la primăvéră. Acéstă liniă va pleca din Șiștov prin Balcanĭ direct la Filipopole.

*

Adĭ diminéță la $7^1/_2$ au sosit studenții din Iașĭ, carĭ au și plecat împreună cu studenții bucurescenĭ la *Câmpulung la congresul studențesc*, care se va ține la 8, 9, și 10 Septemvre v. In diua ultimă se va tracta și cestiunea română. Se vorbesce că o deputațiune de studențĭ va întâmpina la Predeal pe M. S. Regele. De astă dată ministerul de instrucție publică a refusat liberarea biletelor de liber percurs pe căile ferate. Acésta în urma întâmplărilor din anul trecut.

*

In urma timpului escelent de favorabil, ce a fost în anul acesta, recolta viilor e fórte bună. Strugurii sunt fórte eftinĭ și se speră, că vinurile vor fi bune atât cantitativ, cât și calitativ. Esportul cerealelor continuă cu mare activitate în porturile nóstre.

Un nou debușeu de esport a oferit în anul acesta și comerciul cu pesce. Esploatarea în regiă a bălților din Dobrogea a produs deja resultate atât de escelente, încât sĕptĕmâna trecută s'a esportat în Germania o mare cantitate de pește viu. Epoca marilor esporturĭ va începe la primăvéra când vor fi gata halele de pesce cu refrigerante din Galațĭ și Constanța precum și vagónele refrigerante comandate în streinătate. E speranță ca statul român sĕ rechireze beneficĭ de câte-va milióne de lei pe an din esportul pescilor vii, cu atât mai vêrtos, că în curĕnd se va încheia un contract cu Germania și cu Austria privitor la esportarea pescilor vii.

*

Inainte de a încheia nu pot trece cu vederea reclama ridicolă, ce o face guvernul unguresc referitor la esposiția mileniară, nețiĕnd compt de dispositiunile convenției postale. Nu e óre o violare a acestei convențiunĭ, când pe epistolele și coletele postale ce trec prin Ungaria se lipesc nisce blanchete cu inscripția: *1896. Budapesta. Esposiția milenară*, în limbile francesă, englesă și germană. Șoviniștii Ungurĭ n'au avut îndrăsneala sĕ pună și limba ungurescă, căcĭ sciu bine, că lumea numaĭ vĕdĕndu-le limba lor asiatică, 'șĭ va face îndată o ideă despre halul de civilisație, la care au fost în stare sĕ ajungă după o miie de anĭ. Dealtmintrelea acéstă reclamă nu e altceva decât un mare moft.

Intr'o corespondență viitóre am sĕ vĕ relatez un cas, cum sciu Ungurii sĕ respecte secretul scrisorilor. E vorba de un cas, în care posta ungurescă a confiscat o epistolă recomandată, adresată ministerului de rĕsboiu al României. „Viteazul“ postaș va fi credut, că epistola conține nisce cererĭ de arme, pentru a pregăti „marea revoluțiă daco-romano-panslavistă“ în Ungaria. A întrat frica în óse le lor, viseazĕ numaĭ complotur, arme, revoluțiă. Așa e omul, care nu are o conscință curată și liniștită.

U.

Telegrame part. ale „Gaz. Trans.“

Budapesta, 20 Septemvre. Membrii comitetului partidului național, condamnațĭ în procesul Memorandului, voiesc a da espresiune mulțămitei lor pentru actul prea înalt de grațiare printr'o adresă omagială către Majestatea Sa. Se simte necesitatea, că acéstă espresiune a sentimentelor de recunoscință sĕ ajungă cât mai curĕnd la înaltul tron. Ințelegĕnd, că ministru-președinte pléca adĭ la Clușiu, spre întimpinarea Majestății Sale, ne-am folosit de ocasiune, și prin Dr. Lucaciu și Coroianu l'am rugat, ca și până când se va subșterne adresa omagială iscălită de toțĭ, sĕ aducă cu vorba viuă la cunoscință prea înaltă mulțămita nóstră adêncă. Tot-odată am voit se asigurăm subșternerea adresei iscălite, și primirea ei prea grațiósă, prin insinuare prealabilă. Ministrul-președinte a promis a fi interpret fidel al sentimentelor nóstre de mulțămită înaintea Majestății Sale, precum și că va înainta adresa la prea înaltul tron. Orĭ-ce altă informațiă contrară e falsă.

Dr. Vasilie Lucaciu.

Budapesta, 21 Septemvre. Adresa omagială de mulțămită către Majestatea Sa a fost predată erĭ la 5 óre d. am. printr'o deputațiune compusă din d-nii Dr. Lucaciu și Coroianu, ministrului de justiță. Ministrul primi presentarea cu căldură. Textul adresei, după ce va fi primit de Majestatea Sa, se va publica.

*

Biroul de corespondență unguresc din Pesta face tot comunicatul, ce ni-l'a împărtășit părintele Lucaciu, adauge numai, că deputatul Pázmándy a condus pe d-nii Lucaciu și Coroianu în audiență la

---

Curĕnd după aceea se depărtă și Imamul, care servise ca martor.

Căsĕtoria se făcu a doua di. La Aișa veni frumósa Saffieh, care-șĭ dete curs liber bucuriei sale, îndată ce fu singură cu amica ei. Aișa dimpotrivă era gânditóre și plină de grijĭ.

— Décă tóte vor avé un sfîrșit bun, dise ea.

— Cum sĕ fiă altmintrelea! o mângâiă Saffieh. Nu te teme. Tu nu facĭ nicĭ un rĕu. Ajuțĭ pe tatăl tĕu, ca sĕ-șĭ câștige banii înapoi, pedepsind pe hoț.

— Așĭ vré sĕ mai spun încă una, dise Aișa... Oh, Saffieh, scumpa și credinciósa mea amică, nu rîde de mine! Tu nu credĭ, cât îmĭ cade de greu sĕ-țĭ împărtășesc aicĭ o temere, ce mĭ zace pe inimă... Scii, cât sunt de urîtă... dér, Saffieh, décă Kadiul nu m'ar părăsi, décă spre pedépsă m'ar osândi la trista singurătate în harem. Ce va deveni sĕrmanul meu tată?

Saffieh rĕmase seriósă.

— Fii liniștită despre acésta. El te va părăsi. Nu arăta nicĭ o témă, când te vei desvĕli înaintea lui. Privesce-l cu batjocură, pentru ca sĕ védă, că nu te temĭ de el. El de sigur, că te va alunga dela sine. Despre acésta poțĭ fi sigurĭ.

Când înamoratul Kadiu întră spre séră în camera, în care aștepta Aișa cu inimă svâcnindă, el fără ca sĕ o privéscă își făcu rugăciunile prescrise și se apropiă apoi cu trăgănare de mica și alba figură, care se ghemuise în colțul unei canapele.

— Scumpă stăpână, dise el. Ce fericit sunt, de a te puté numi a mea. Ridică vĕlul. Te rog. Căcĭ după cum călĕtorul de nópte doresce, ca palida lună sĕ ese de după norĭ și sĕ lumineze cărarea sa întunecósă, tot așa și eu rîvnesc sĕ vĕd fața ta frumósă.

Aișa își desvĕli fața, dér — ceea ce vĕdu acum Kadiul nu era luna dătătóre de fericire. Dintr'o față slabă și bolnăviciósă se pironiă asupra lui doi ochĭ micĭ, agerĭ, în carĭ se vedea oglindându-se un triumf batjocoritor.

Kadiul se trase înapoi plin de grózǎ.

— Cine eștĭ tu? strigă el abia stăpânindu-se.

— Aișa, fiica mĕsarului, soția D-tale.

— O, dihaniă, dise Kadiul, dându-se încet înapoi. *Te alung.**)

Aișa se întórse încă în aceeașĭ nópte la tatăl ei, care o primi cu brațele deschise. In diminéța următóre apăru Kadiul în locuința măsarului. După ce salută rece, puse o pungă de mĕtase pe masă și făcu semn lui Mehmed sĕ numere banii. Mĕsarul numĕră.

— Douĕ-sute douĕ-decĭ de punțĭ dise el. Suma e întocmai. Aci e documentul, pe care ți-l dau cu mare mulțămită.

Kadiul privi cu fața întunecată pe mĕsar, dér nu putu sĕ-l clătéscă din liniștea lui. Mehmed întĕmpină cu seriositate și demnitate ochii judecătorului.

— Doresc, dise acesta, ca sĕ nu se vorbéscă nimic despre acéstă afacere.

Kadiul se temea nu numai că va fi de batjocura lumei, când se va face cunoscută căsĕtoria sa, dér se temea și de pedépsa de-a fi suspendat din oficiu.

— M'ai înșelat, dise în sfîrșit Kadiul.

— Te înșelĭ, Kadi Effendi, rĕspunse Mehmed. Ți-am spus curat adevĕr nu odată, ci de o sută de orĭ. Imamul mi-e martor.

Judecătorul rîse cu batjocură.

— Ei, te-ai priceput de minune sĕ scoțĭ din buzunarul meu suma de trei sute trei-decĭ de punțĭ și sĕ o bagĭ în buzunarul tĕu.

— D-ta ai luat acum câte-va dile acéstă sumă din buzunarul meu.

— Nu e tocmai adevĕrat. Tu ai plătit numai trei sute de punțĭ.

— Pe carĭ mi-i dai D-ta îndĕrĕt cu camăta cuvenită. Sunt om sĕrac. Ai făcut o faptă bună.

Allah sĕ-țĭ rĕsplătéscă!

Ucu.

*) Cuvintele: *Te alung*, dise de bărbat către femeiă, însémnă la Turcĭ, că nu numai e cu putință despărțenia, dér este și poruncită de legea mohamedană.—N. Tr.

ministrul-preşedinte. In fine face observare caracteristică, dicênd: „Faptul, că Românii s'au adresat la ministrul de resort în afacerea aşternerei adresei de mulţămită către Majestatea Sa, precum şi faptul, că pentru scopul acesta ei au cerut mijlocirea ministrului-preşedinte, face în cercurile politice de aicĭ cea mai bună impresiune, şi mai face a-se presupune, că d-nii din cestiune au rupt'o cu modul lor de luptă de până acuma, şi în viitor vor sĕ se misce pe terenul constituţiei ungurescĭ“.

Tot biroul de corespondenţă din Pesta comunică cu data de 21 Septemvre următórele:

Budapesta, 21 Septemvre. Erĭ după amédĭ s'a presentat Dr. Lucaciu şi Coroianu la ministrul de justiţiă; i-au mulţumit pentru conlucrarea sa la actul de graţiare şi i-au predat o adresă de mulţumire, cu rugarea sĕ-o înainteze Majestăţii Sale. Ministrul Erdélyi a promis în mod amical, că o va înainta, cu atât mai vîrtos, cu cât vede, că domnii păşesc pe o cărare, care are de scop pacea. Tótă Ungaria a primit cu bucuriă actul de graţiare, ceea ce dovedesce, că Maghiarii vosc sĕ trăéscă în pace cu tóte naţionalităţile.

*

Bistriţă, 21 Septemvre. Sfinţirea bisericei gre-catolice din Bistriţă, cu serbările amintite, se va îndeplini în *29 Septemvre n. irevocabil.*

Comitetul arangiator.

*

Ghimbav, 21 Septemvre. Alegerea suplementară de deputat dietal, ce se face adĭ aicĭ, decurge în ordine. *Românii sunt pasivĭ.* Reuşita Saşilor „negri“ (moderaţĭ) e sigură. Resultatul vi-l voiu comunica.

Ghimbav, 21 Sept. *Moderaţii au triumfat cu* **451** contra **141** voturĭ asupra Saşilor „verdĭ“.

Instrucţiune

cu privire la procedura, ce vor avea a urma organele, respective preoţii şi poporul drept credincios al bisericei gr. or. române din provincia nóstră metropolitană faţă de reformele nouĕ politice-bisericescĭ.

După-ce guvernul ţĕrei pe basa împuternicirii primite dela legislaţiune, prin ordinul de datul 29 Iuniu a. c. Nr. 2020/1895 M. E. a decis şi a luat mĕsurĭ pentru a întroduce articolul de lege XXXI din 1894 referitoriu la căsĕtoria civilă, — articolul de lege XXXII din 1894 despre religiunea pruncilor din căsĕtoriile micste, şi art. de lege XXXIII din 1894 despre registrele matriculare civile, — şi prin aceste a întroduce în mod obligător nouĕ instituţiunĭ nouĕ, adecă căsĕtoria civilă şi registrele matriculare de stat, carĭ sunt menite a reforma întréga viéţă familiară şi socială; faţă de întroducerea acestor reforme radicale, subsemnatul consistoriu metropolitan, ca organ suprem administrativ, pe basa conclusului congresual Nr. 85 p. 7 din a. c., vine a da inviaţiunile, ce urméză:

Congresul naţional-bisericesc faţă de reformele nouĕ sus indicate a enunţat următórele:

1. Congresul, luând cu părere de rĕu la cunoscinţă acţiunea pornită din partea statului de-a întroduce instituţiunĭ, carĭ sunt cualificate de-a slăbi legătura internă a bisericei şi a submina temelia religiósă morală a societăţii bisericescĭ, apróbă întru tóte paşii întreprinşĭ din partea organelor eparchiale în contra întroducerei acelor reforme, şi cu plăcere ia act despre démna apĕrare a intereselor bisericei din partea prelaţilor noştri: tot-odată enunţă, că biserica ortodoxă română va lucra şi în viitor pe terenele legale spre scopul de-a esopera ridicarea din valóre a acelor instituţiunĭ de reforme, carĭ sunt păgubitóre pentru interesele bisericei.

2. Biserica ortodoxă română ca atare numai aceea căsĕtoriă o va considera de validă, care va fi încheiată după prescrisele bisericei; drept aceea toţĭ credincioşii bisericei nóstre vor avea şi după întroducerea căsĕtoriei civile — după încheierea actului civil — a primi taina căsĕtoriei bisericescĭ, amĕsurat prescriselor canonice ale bisericei.

Tóte acele căsĕtorii, încheiate de credincioşii bisericei nóstre, carĭ pe lângă actul civil nu vor fi încheiate după prescrisele bisericescĭ, în sensul canónelor bisericei, vor fi considerate de nevalide.

3. Spre scopul de-a înlesni şi uşura susţinerea căsĕtoriei bisericescĭ pentru toţĭ credincioşii bisericei, de odată cu întroducerea căsĕtoriei civile vestirile (promulgările) prealabile, urmate în biserică, se reduc la una pentru publicitate, éră licenţa protopresbiterală se şterge, respective se ridică din valóre.

4. După terminarea procesului divorţial înaintea forurilor civile, părţile litigante aparţinĕtóre bisericei nóstre, vor avea a presenta sentinţa civilă definitivă la forurile matrimoniale ale bisericei şi a cere deslegarea matrimoniului încheiat după prescrisele bisericei, ér forurile matrimoniale bisericescĭ vor avea a urma după procedura sumariă şi, a delibera asupra causei de divorţ în înţelesul canónelor.

Pentru a întroduce o procedură cât mai uşóră şi scurtă, regulamentul congresual pentru procedura matrimonială se va lua sub revisiune.

5. Deşi statul civil după legea sa sancţionată va purta registrele matriculelor civile, totu-şĭ biserica nóstră ortodoxă română în interesul propriu va continua conducerea matriculelor bisericescĭ, amĕsurat dispoziţiunilor de mai înainte întroduse în biserică, şi pentru-ca acele matricule sĕ corĕspundă scopului urmărit de biserică, biserica nóstră pe calea organelor sale administrative are a controla cu tótă rigórea şi a lua mĕsurĭ speciale, ca matriculele bisericei nóstre sĕ fiă cât mai esacte, ca acele sĕ pótă servi şi de-o controlă faţă de matriculele civile; prin urmare preoţimea bisericei nóstre din întréga metropoliă este îndatorată şi mai departe în tótă regula şi esact a purta tóte matriculele întroduse în biserică, adecă: a continua purtarea matriculelor botezaţilor (născuţilor) cununaţilor şi ale morţilor.

6. De óre-ce prin ştergerea licenţelor protopopescĭ de cununii, protopresbiterii vor perde taxele avute dela aceste licenţii, carĭ au format o parte considerabilă a dotaţiunei protopopescĭ, eperchiele sufragane vor avea a-se îngriji pentru recompensarea şi rebonificarea acelor perderĭ după împrejurărĭ.

7. Consistoriul metropolitan va avea a da o instrucţiune detaiată pentru întroducerea şi esecutarea principiilor enunţate.

Pe basa acestor normative principiale sĕ staveresc următórele regule:

I.

Relativ la căsĕtorii.

1. Amĕsurat articolului de lege XXXI. din 1894 §. 123 cu începere dela 19 Septemvre st. v. — 1 Octomvre st. n. — a. c. preoţii parochialĭ numai după încheierea actului civil de căsĕtoriă pe temeiul „adeverinţei oficiale“, ce o vor produce părţile căsĕtorinde dela respectivul oficiant al statutului (§§. 29—36) despre împlinirea actului civil de căsĕtorie, vor putea îndeplini cununia bisericéscă.

Se observă, că acel preot, carele va îndeplini taina căsĕtoriei înainte de încheierea actului civil şi fără adeverinţă dela respectivul oficiant al statului, va fi supus la pedépsă grea provĕdută în §-ul suspravocat din art. de lege despre căsĕtorii.

Abatere dela acésta dispoziţiune se va putea face numai în casul, când una din părţile, care vor voi a-se căsĕtori, ar fi atât de greu morbósă, încât ar fi ameninţată cu mórte înainte de ce s'ar putea îndeplini formele recerute în legea civilă; acésta abatere însĕ preotul cununătoriu va fi îndatorat a o arĕta numai decât respectivului funcţionariu civil.

2. Spre scopul de-a putea conserva în deplină sânţeniă căsĕtoria bisericéscă şi a întări legătura între credincioşĭ şi biserică, şi după întroducerea nouelor reforme de căsĕtorii, adecă dela 19 Septemvre (1 Octomvre st. n.) a. c. credincioşii bisericei nóstre, carĭ vor voi a păşi la căsĕtorie, măi 'nainte de tóte, ca şi până aci, vor avea a-se presenta la parochul lor în persónă, prin părinţii, tutorii sĕu împuterniciţii dênşilor, spre scopul de-a primi informaţiunile necesare şi a-se înţelege asupra pregătirilor pentru încheierea căsĕtoriei, şi numai după aceea vor avea a-şĭ insinua voinţa la oficiantul civil, pentru publicarea şi înregistrarea pretinsă din legea civilă.

3. Preotul (parochul) după însinuarea părţilor, carĭ vor voi a păşi la căsĕtorie, va erua pedecile canonice, şi încât aceste vor fi dispensabile, va esopera dispensarea acelora dela archiereul sĕu, va face vestirea căsĕtoriei în biserică, şi în conţelegere cu părţile va stabili diua, când după încheierea actului civil vor avea a-se presenta la sĕvêrşirea cununei bisericescĭ. Acest termin póte fi pus numai pe dile, în care după prescrisele bisericei, căsĕtoriile nu sunt oprite.

Incât preotul va afla, că esistă între părţĭ ast-fel de pedecă canonică, care nu póte fi dipensată, va face atente părţile, că nu pot fi admise la căsĕtorie.

Despre împlinirea acestor dispoziţiunĭ, preotul va lua act oficial şi-l va păstra în archiv.

4. La terminul prefipt în înţelesul punctului precedent, părţile, care vor voi a păşi la căsĕtorie, provĕdute cu „adeverinţă“ despre împlinirea actului civil şi îmbrăcaţĭ sĕrbătoresce, conform usului din trecut, împreună cu naşii şi nuntaşii, se vor presenta în biserică pentru de-a primi dela preotul competent taina căsĕtoriei bisericescĭ după prescrisele canonice ale bisericei nóstre ortodocse. Eră preoţii parochialĭ sunt îndatoraţĭ, după încheierea actului civil, pe toţĭ acei credincioşĭ, între carĭ nu esistă pedecă canonică, precum şi décă pedeca canonică este dispensată, a-i cununa cu observarea tuturor formelor rituale prescrise de biserică.

O PILDĂ.

Frate Române! Ţie voiu sĕ-ţĭ dau pilda acésta, ca sĕ slujéscă la ai tĕi şi la copiiĭ tĕi, ca sĕ nu cadĭ vre-odată în ispită şi sĕ nu te bucurĭ la bunul altuia fără muncă şi dreptate.

E o vorbă, care dice, că banul nemuncit de haram vine, de haram se duce, şi că numai cel câştigat cu cinste şi cu sudóre prinde bine la tóte şi e cu berechet în casa omului.

Aşa, lasă-i sĕ trăncănéscă pe ei de ţi-or spune, că sunt unii, carĭ nu fac nimic pe lumea asta, şi totu-şĭ dorm pe móle şi înótă în belşug şi mulţumire.

Aceia dér cu numele sunt fericiţĭ, căcĭ tótă spoiala care o vedĭ pe ei, orĭ în casa lor, numai ei ştiu cu câte remuşcărĭ şi dile amărâte o rĕsplătesc; câte boleşniţe şi câte patimĭ trimite Dumnedeu pe capetele şi în sufletele lor, ca sĕ nu le fiă de-a bună tihna ce şi-au făcut prin necinste şi hrăpire, belşugul ce şi-au câştigat prin şiretlicurĭ şi rĕutate.

Sĕ nu credĭ, că faitónele în carĭ se plimbă, palatele în carĭ locuesc, mesele la care mănâncă, slugile cărora poruncesc, le sunt lor mai de preţ şi le priesc mai mult, ca ţie carul tĕu cu boi, ca în ograda ta căsoiul tĕu, ca pe prispa ta céonul cu mămăligă, orĭ ca în adăpostul tĕu odraslele tale, care te ajută, şi împart cu tine şi binele şi rĕul. Sĕ nu socoteştĭ, că bogăţiile lor le fericesc dilele, mai mult ca îndestularea ta, traiul tĕu, câtă vreme ei o au, orĭ au moştenit-o fără trudă, şi tu ai muncit de ai agonisit-o.

De aceea, nicĭ odată nu nizui de cât la aceia, ce-ţĭ este dat ţie sĕ capeţĭ prin muncă, şi ca sĕ vedĭ, că aşa este, ascultă icĭ povestea ce-ţĭ voiu spune, şi trage folos din pilda ei.

Era ci-că odată într'o ţéră, căreia îi dice a Englesului, adecă Englitera, un om bogat, care avea o fabrică mare, afară din oraş.

In fabrica lui lucrau sute de muncitorĭ, şi se hrăneau ei şi nevestele şi copiiĭ lor, de diceau în tóte dilele stăpânului *„bog-da-proste“*, şi lui Dumnedeu *„slavă ţia“*, că nu se culcau nicĭ odată cu frică de diua de mâine.

Vedĭ, că fabricantul ăsta, cu tóte că era bogat, dér muncea de-o potrivă cu ei, din dorĭ până în nópte; şi, de unde-i eşea lui, le dedea şi lor, şi aşa el cu capul, ei cu braţele se ajutau între ei şi luptau: *el pentru ei, ei pentru el.*

Cârteau unii, că stăpânul sĕ prea îmbogăţesce, şi dênşii tot sĕracĭ rĕmâneau, dér nu aveau dreptate, căcĭ fabricantul nu era ca alţii, care-şĭ munceau lucrătorii, ca pe vite, ci îi iubea şi îi îngrijea ca pe fraţii orĭ copiiĭ lui, şi le făcea bine, orĭ de câte-orĭ li-se cădea şi-i sta prin putinţă.

Cu tóte astea, uni flăcăiandru, lacom de parale şi nedându-şĭ séma cu câtă bătaie de cap chivernisea şi ţinea ceea ce avea, îi veni în cap sĕ-l prade într'o di, adecă sĕ-şĭ facă şi el avuţiă fără muncă, după cum credea, că o făcuse stăpânul sĕu din sudórea muncei lor.

Aşa într'o séră pe când stăpânul venea din oraş la fabrică cu un pungociu plin de banĭ, ca sĕ plătéscă lefurile la lucrătorĭ, îi eşì în cale un hoţ şi-l oprì tocmai unde îi părù locul mai dosnic.

Ii puse mâna în piept şi-l silì sĕ-i dea punga cu banĭ.

Bĕtrânul, căcĭ era bĕtrân fabricantul, nu se spăimântà şi stătu de vorbă cu el, dicêndu-i:

—Mĕ băete, sĕ'ţ dau punga cu banĭ!.. Iacă ţi-o dau, că n'am încotro... M'ai prins la largul tĕu... Nu mai stai puţin sĕ-ţĭ mai spun şi eu ceva?

Hoţul se îndurà sĕ-i dea ascultare.

— Banii ăştia pe carĭ tu vrei sĕ mi-i iai, nu sunt ai mei; sunt ai lucrătorilor, care au muncit, sĕracii, tótă sĕptĕmâna, şi décă astă-séră nu voiu avea cu ce sĕ le plătesc, — căcĭ de şi tu mĕ credĭ bogat, Dumnedeu ştie cum i-am strîns la un loc, — mâine bieţii ómenĭ şi ei şi copiiĭ lor nu vor avea ce sĕ mănânce. Vedĭ dér că tu nu cerĭ averea mea, ci iei pâinea sĕracilor de la gură. Dér, fiind-că tu nu poţĭ sĕ-ţĭ facĭ aşa socotélă, iată, n'aţĭ punga, dér omóră-mĕ şi pe mine, că mai mort aş fi eu, vĕdĕnd atâtea suflete suferind de fóme.

5. După introducerea căsĕtoriei civile pot obvenĭ casurĭ, în care părţile, care vor voi a păşi la căsĕtorie, vor fi admise la împlinirea actului civil şi vor puté produce adeverinţă despre îndeplinirea acelui act, totuşĭ esistând între acele părţĭ pedecă canonică nedispensabilă, nu vor puté fi admise la cununie după prescrisele canonice ale bisericei nóstre ortodoxe, precum sunt:

a) un individ aparţinênd bisericei nóstre ortodoxe nu póte fi admis la căsĕtorie bisericéscă cu alt individ, care nu aparţine uneia din bisericele creştine recunoscute;

b) un individ, carele a fost căsĕtorit după prescrisele canonice ale bisericei nóstre nu póte fi admis la altă căsĕtorie bisericéscă, până când nu va dovedi cu sentinţă definitivă dela forurile matrimoniale bisericescĭ, că căsĕtoria bisericéscă de mai 'nainte este desfăcută finalminte prin forurile competente bisericescĭ, şi că dênsul prin sentinţă este admis la altă căsĕtorie bisericéscă validă.

6. Preoţii parochialĭ peste tot la săvêrşirea căsĕtoriei bisericescĭ, pe lângă observarea strictă a dispoşiţiunilor din legea civilă sunt îndatoraţĭ întru tóte a-se conforma prescriselor canonice ale bisericei nóstre ortodocse.

7. Deşi statul prin art. de lege XXXI din 1894 administraţiunea justiţiei matrimoniale cu începere dela 1 Oct. st. n. a. c. o a pus în competinţa judeţelor civile, totu-şĭ biserica nóstră şi faţă de acéstă lege civilă reservându-şĭ dreptul de competinţă judecătorécă în afacerile matrimoniale, relativ la căsĕtoria bisericéscă; — forurile matrimoniale bisericescĭ rĕmân în funcţiune şi cu observarea formelor legale vor avea şi în viitor a delibera causele matrimoniale bisericescĭ după legile canonice ale bisericei. Eară în special:

a) Forurile matrimoniale bisericescĭ vor avea a nisui, ca causele divorţiale, carĭ sunt în curgere, pănă la 1 Oct. st. n. a. c. sĕ fiă terminate cu sentinţă definitivă. Eară după 1 Oct. st. n. a. c. în cele procesele matrimoniale neterminate (nefinalisate) vor fi a se transpune la forul competent civil, avênd forurile matrimoniale ale bisericei nóstre a reveni la acele numai după-ce vor fi deliberate definitiv prin forurile civile, spre a delibera asupra căsĕtoriei bisericescĭ.

b) In casurile de divorţiu părţile aparţinĕtóre bisericei nóstre în viitoriu după terminarea procesului civil vor avea a-şĭ presenta estrasul de cununiă despre căsĕtoria bisericéscă împreună cu sentinţa definitivă a forurilor civile la scaunul protopopesc competent ca for de prima instanţă, şi a cere deslegarea matrimoniului bisericesc şi prin forurile matrimoniale competente ale bisericei.

c) După insinuarea părţilor litigante protopresbiterul, ca preşedintele scaunului, va avea a defige terminul de pertractare, a cita părţile, şi între acele încercând înpăciuire, a ţinea pertractare cu respectivele părţĭ, eventual şi cu una décă cealaltă nu s'ar fi presentat, după procedura sumarie, a erua şi constata basa canonică, pe care se cere despărţirea, şi apoi încheiând pertractarea după ascultarea defensorului matrimonial, a supune causa scaunului protopopesc pentru deliberarea în prima instanţă.

d) Sentinţa scaunului protopopesc după publicarea împreună cu tóte actele şi şi fără apelata părţilor din oficiu va fi a-se subşterne consistoriului concernent eparchial pentru suprarevisiune în a doua instanţă, ér sentinţa consistorială, décă părţile n'au apelat, devine definitivă.

(Va urma.)

Inaugurarea podului peste Dunăre.

Privitor la festivităţile ce se vor arangia din incidentul inaugurării podului peste Dunăre dela Cerna-Voda „Timpul" publică următorul program:

Din Bucurescĭ vor porni în diua de 14 Septemvre trei trenurĭ de plăcere, cu preţurĭ fórte reduse. Din Constanţa şi Călăraşĭ vor pleca de-asemenea câte două trenurĭ de plăcere în spre pod, din carĭ câte unul cu totul grătuit pentru ţĕranii carĭ vor voi sĕ ia parte la masa publică de lângă pod, şi câte un tren de plăcere cu o reducţiune de 75% din preţul obicĭnuit al trenului de persóne.

Trenurile de plăcere nu vor trece peste pod la ducere, ci numai la întórcere.

Sosirea MM. LL.

Majestăţile Lor Regele şi Regina, Alteţeler Lor Regale prinţul Ferdinad şi principesa Maria, A. S. R. prinţul Leopold de Hohenzollern-Sigmaringen şi celelalte personagii princiare, apoi directorul general şi sub-directorul căilor ferate, d. inginer A. Saligny, d-nii miniştri românĭ şi străinĭ cu dómnele şi toţĭ invitaţii vor pleca din Bucurescĭ cu un tren special, care va sosi pe malul stâng al Dunării, la viaductul, care formézĕ puntea de trecere în podul peste Dunăre propriu dis esact la órele 12.

Sosind aci, MM. LL., principii şi toţĭ invitaţii se vor cobori din vagóne şi vor trece pe jos, pe marginea dréptă reservată pentru pietonĭ, întregul pod, se vor opri aprópe de estremitatea de pe lângă malul Dobrogei, şi Majestatea Sa Regele va bate ultimul nit, un nit de argint, care odată cu lovitură de fixare, va primi, printr'un mecanism special, o presiune indicând anul 1895 şi marca regală.

După acésta, Regele şi toţĭ miniştri trec ultimele părţĭ ale podului şi se coboră pe malul drept al Dunării, în locul reservat pentru invitaţĭ.

Acest spaţiu de teren, îngrădit special pentru scopul acesta, va cuprinde următórele construcţiunĭ: la drépta, pavilionul de unde MM. LL., familia regală şi principii străinĭ vor asista la serviciul divin; ceva mai sus de pavilionul regal, pavilionul special al inginerilor, carĭ au luat parte la lucrările podului; la stânga podului, pavilionul pentru cler; mai sus de pavilionul acesta se construesce un corp de apartamente, din carĭ patru reservate pentru familia regală, apoi o sală de recepţiune, în care va avea loc banchetul regal.

După ce familia regală, clerul şi învitaţii vor fi ocupat locurile reservate, I. P. S. Sa Mitropolitul Primat, încungiurat de înaltul cler, va oficia sfinţirea podului peste Dunăre.

Apoi d. C. Olănescu, ministrul lucrărilor publice va da citire documentului comemorativ, care se va zidi în unul din picórele podului.

Din locurile reservate MM. LL. şi invitaţii vor privi trecerea primelor trenurĭ pe pod: va trece întâiu un tren compus numai din 15 locomotive apoi un tren de persóne, în greutatea obicĭnuită; acesta din urmă va parcurge podul cu o iuţélă de 100 kilom. pe óră.

Familia regală se retrage apoi în apartamentele ei şi în timpul acestui mic repaus, învitaţii se adună în sala de recepţiune. La óra 1 1/4 MM. LL. şi AA. LL. RR. îşĭ fac apariţia în sala de recepţiune şi după ce se fac presintările obicĭnuite, începe banchetul.

Banchetul va dura esact 30 de minute, dela óra 1 1/2 până la 2 p. m.

Pentru a puté vedea bine podul din tóte părţile, MM. LL., principii, miniştrii şi învitaţii se coboră la debarcader, unde aşteptă două şalupe ale marinei nóstre, se urcă în vapórele acestea şi fac o preumblare pe Dunăre în tóte părţile care încunjóră podul.

In timpul banchetului şi preumblărei pe Dunăre, poporul va fi învitat sĕ ia parte la mesele populare.

Pe partea dréptă a malului Dobrogei se vor frige în plin aer — haiducesce — 100 de berbecĭ şi 50 de viţei, carĭ împreună cu 800 vedre de vin vor fi puse la diposiţia publicului. Vor fi 100 de mese pentru câte 50 de ómenĭ, aşa că 5000 de ómenĭ vor puté fi ospătaţĭ la mesele populare.

După terminarea preumblărei pe Dunăre — pe la órele 4 p. m. — MM. şi AA. LL. RR. se vor urca din nou pe malul Dobrogei, în stânga podului, unde vor aştepta şése trăsurĭ regale spre a-i conduce la gară.

La órele 4 3/4 trenul regal va pleca la Constanţa unde va sosi la óra 6 séra.

Aci familia regală va trece dela gară direct la catedrală, unde se va celebra un Te-Deum şi apoi va descinde la „Hotel Carol", unde s'au reservat apartamente speciale.

In sala cea mare de festivităţĭ va avea loc presentarea persónelor oficiale şi notabile din Constanţa, apoi masa la care va lua parte o a treia parte din persónele notate pe lista învitaţiunilor la masă. Celelalte două treimĭ de învitaţĭ vor lua parte la dejunul şi dineul din diua de 15 Septemvre.

MM. LL. şi AA. LL. RR. vor rĕmâné la Constanţa până în dimineţa dilei de 16 Sept.

In serile de de 14 şi 15 vor fi iluminaţiunĭ la Constanţa în oraş şi la port.

Afară de corăbiile române, care ancorézĕ în portul Constanta: Elisabeta, Mircea, Meteor, Medea, Constanţa şi Mangalia, vor mai sosi mai multe vapóre strĕine, între care Cokatrice şi Duk of Cornwall de sub pavilion engles, Pelowo şi Sumatra de sub pavilion italian, apoi două corăbii ale Lloydului austriac şi altele.

In séra de 15 Septemvre tóte aceste vase vor trage în largul mărei în dreptul bulevardului din Constanţa şi vor ilumina.

Se fac în Constanţa pregătirĭ grandióse pentru primirea Majestăţilor Lor. Arcurĭ de triumf se vor ridica la gară, pe piaţa Ovidiu, la întrarea pe bulevard şi la întrarea în port. Edificiile autorităţilor şi ale particularilor vor fi decorate.

La gările cele nouă în Fetescĭ şi podul Dunărei, trebue sĕ se mai pue acoperişul şi sĕ se facă tencuiala pereţilor interiorĭ.

Gara Saligny, prima staţie pe malul Dobrogei, este complect terminată şi se légă acum cu pavilionul reservat pentru apartamentele familiei regale şi a banchetului.

Pavilióneie sunt de asemenea aprópe complect terminate, rĕmânênd sĕ se facă decoraţiunile esterióre şi interióre. Până Sâmbătă lucrările acestea vor fi sfîrşite şi Lunĭ va începe aşedarea gardului, care va înconjura întregul loc reservat pentru pavilióne şi învitaţĭ.

Pe marele pod au rĕmas sĕ se mai văpséscă vre-o 30—40 metri de fierărie.

Pe porticul de pe malul stâng se aşedau dilele trecute decoraţiunile superióre de piétră — vaporul cu piétră pentru scopul acesta nu a sosit decât Marţia trecută în localitate — şi se aplicau literile aurite: „Podul Regele Carol."

Porticul de pe malul drept este complect terminat.

In gările dintre Bucurescĭ şi Constanţa au sosit deja bradul, steguleţele şi celelalte decoraţiunĭ. Lunĭ va începe impodobirea gărilor.

Numĕrul definitiv al învitaţiunilor distribuite este de 350.

Invitaţiunile sunt tóte personale, netransmisibile.

Dintre dómne nu au fost învitate decât soţiile miniştrilor, ale plenipotenţiarilor străinĭ şi a d-lor Duca şi Miclescu, directorul şi sub-directorul căilor ferate.

Săptămâna viitóre fiă-care învitat va primi un program amĕnunţit al serbărilor cu o schiţă a locului reservat pentru festivităţĭ şi un şir de instrucţiunĭ necesare pentru itinerariu, pentru locul ce are sĕ ocupe în tot timpul dilei de 14 Septemvre, cum şi pentru locul, pe care va şedea la masa regală în acea di.

La vorbele lui, hoţul se înduioşă şi i-se tăiă graiul şi i-se muiă rĕutatea.

Atuncĭ, vĕdênd bĕtrânul, că tâlharul începe a-se căi, se uită cu luare aminte la el şi-i dise:

— Ascultă-mĕ, flăcăule, vĕd eu că ai inimă în tine şi că nu escĭ hoţ de meserie. Cine scie ce nevoe te-a îndemnat la o faptă aşa de rea! Décă cu adevĕrat te căescĭ şi nu mai vreai sĕ iai banii ăştia, apoi ţi-se cade o rĕsplată; şi fiind-că eu vrĕu sĕ te scap de rĕtăcirea în care ai fost cădut, şi sĕ-ţi dau o pildă care sĕ slujéscă şi altora, am sĕ te fac sĕ câştigĭ înzecit de cât ai vrut sĕ-mĭ furĭ. Vino sĕ munceştĭ alăturea cu mine şi ai sĕ mĕ bine-cuvintezĭ într'o di.

Tĕnĕrul se temŭ la început, ca nu cum-va sĕ-i întindă vre-o cursă; dér fabricantul îl încredinţă, că nu-i va face nimic, şi numai aşa se învoi sĕ mérgă cu el.

Pe drum îl întrebă:

— Ştii carte?

— Ştiu!...

— Norocul tĕu! Numai minte sĕ-ţĭ dea Dumnedeu.

Şi aşa ajunserĕ la fabrică.

Din séra aceea chiar îi orândui, ce avea sĕ facă pentru a doua di.

Il luă decĭ pe lângă el, şi în restimp de-o lună, fiind-că băiatu era deştept, il făcu grămătic; la anu, îl făcu mai mare peste toţĭ din fabrică; după doi anĭ, îl puse tovarăş; ér după ce vĕdŭ şi vĕdŭ, îi dete pe fiă-sa de nevastă.

Tótă cinstea şi dragostea o dobêndi prin muncă şi ascultare, ceia-ce mângâia mult inima bĕtrânului, că prin povéţele lui putuse sĕ facă dintr'un om cu apucăturĭ rele, un ginere aşa de ispravă.

Tĕnĕrul se căi până la mórte, dér a rĕmas ca o pildă tuturor câţĭ cunosceau întêmplarea lui.

Décă el s'ar fi bucurat la punga cu banĭ, ar fi cheltuit-o repede, şi cine scie cum s'ar fi deprins cu nĕravul hoţiei şi ar fi ajuns în fundul puşcăriei, în vreme ce aşa, dedându-se cu munca, muncĭ tótă viéţa, şi din agonisita lui trăi cinstit şi mulţumit.

Écă de ce frate Române, orĭ cât te-ar ispiti avutul altuia, décă e chip sĕ-l dobândescĭ şi tu cu muncă şi omenie, năzuesce cu bună dreptate la el, căcĭ bucuros e tot omul sĕ trăéscă bine; dér décă e vorba sĕ-l iei cu hapca, orĭ sĕ-l furĭ la drumul mare, mai bine rĕmâi sérac şi curat, căcĭ mai uşor îţĭ va fi sufletul şi mai dragă locuinţa ta, ca ăluia ce mĕsóră galbenii cu baniţa şi stă tolănit în palaturĭ d'aurite.

Povestesce şi tu pilda asta, ălor, de n'au sciut-o până la tine.

(*„Gazeta Ţĕranilor".*)

gimnasială, întocmit înse așa, cât se póte folosi cu succes și în alte școle medie — în preparandii (școle normale) — unde se propune curs de stil și composițiunĭ. Ea oferă bogat material de lectură și pentru privați, dér mai ales pentru societățile de lectură ale tinerimei, chiar și pentru bibliotecile poporale. De aceea mi-am luat libertate a atrage asupră-i atențiunea Onoratei inteligințe române și a cere sprijinul Onoratelor Direcțiunĭ școlare. *Sibiiu*, 15 Septemvre 1895. Cu distinsă stimă *W. Krafft*, librar editor.

Producțiunĭ și petrecerĭ.

Tinerii sodalĭ românĭ din Orăștie învită la representațiunea teatrală împreunată cu dans, ce se va ține Sâmbătă în 16 (28) Septemvre 1895, în sala dela „Leul de aur". Inceputul la 8 óre séra. Venitul curat este destinat pentru înființarea unei reuniunĭ de meseriașĭ în Orăștie. Intrarea: Locul I. 70 cr., Locul II. 50 cr., Parterre 40 cr., Galerie 20 cr. Bilete de intrare se capătă dela 26—28 Septemvre n. la D-nii *S. Corvin și Fiu*, ér séra la cassă. Suprasolvirile se vor cuita pe calea publicității.

Programa: 1) „Otrava", anecdotă poporală de Th. Speranță, declamată de D-l Iosif Antonie; 2) „Uite popa... nu e popa", glumă într'un act de D. R. Rosetti, representată prin: d-l George Dregiciu, d-șóra Ema Ehardt, d-șóra Leontina Deneș și d-l Iosif Antonie. 3) „Un leu și un slot", comedie într'un act de D. R. Rosetti, representată prin d-nii: Ioan M. Corvin, Petru Muntean, Ioan Tomuță, Ioan Florea și d-șórele: Ana Rozor, Lucreția Iancovicĭ, Ana Lupșn. 4) Jocurile istorice „Bătuta" și „Călușerul" se vor juca de 9 tinerĭ în costum național. După producțiune joc.

MULTE ȘI DE TOATE.

Diligința albinei.

Este lucru cunoscut, că albinele sunt fórte diligente și că ostenesc dela rĕsăritul sórelui și până la apus — cu deosebire décă timpul e frumos — a aduna mierea cea dulce.

Cu cât stupul este mai puternic, în albine cu atâta și puterea de lucru ce o desvóltă este mai mare. Un cultivător de stupĭ din Germania arĕtă mai dilele trecute într'o revistă germană, ca primul roiu așeḑat în locul stupului-mumă, a lucrat uimitor de mult.

El spune, că a scos din soiul sus numit la 16 Iunie 15 chilogramĭ de miere; la 7 Iulie, 25, la 23 Iulie 23; la 28 Iulie 16 și la 5 August 26 chilograme de miere. La 12 și la 18 August a mai luat încă la olaltă 63 chilog. de miere. La olaltă a scos numitul nemț dintr'un singur roiu așa-déră 168 chilogramĭ de miere. O dovadă mai frumósă ca acésta despre puterea de lucru a albinelor, și tot-odată despre rentabilitatea stupilor, nu ni-se póte da. Firesce, că supranumitul nemț a luat atâta miere manipulând roiul în coșnițe mobile și nu în de acelea în de carĭ cultivă poporul nostru stupĭ, și când voesce sĕ scótă ceva miere, îi omóră.

*

Aventurile unei Venețiane în Japonia.

Decât-va timp trăia în Veneția profesorul de limba japoneză Ogata, născut la Osaka, care este unul din cele cincĭ marĭ orașe ale imperiului, care a bătut așa de rĕu pe Chinezĭ.

In timpul órelor de repaus, acest profesor avù nenorocirea sĕ cadă în mrejele unei fete fórte depravate. Ca fruct al amorului lor s'a născut o fetiță, care reamintea prin fața ei grațiile mamei și caracteristicile cele mai amĕnunțite ale rassei galbene.

Lovit de-o cruntă bólă, și voind sĕ lase un nume copilei sale, sĕrmanul Ogata se resemnă, când fù la marginea gropei, sĕ îmbrățișeze creștinismul și sĕ se însóre cu femeia, care-l făcuse tată. In cimitirul venețian un frumos monument reamintesce numele lui Ogata.

La un scurt interval după el a murit și nevasta sa, astfel, că nevinovata Eugenia — așa botezaseră copila — rĕmăsese singură. Mai multe familii o hrăneau de milă; și mica Japoneză crescea pe străḑĭ espusă sórelui și plóei, dér se făcea din ḑi în ḑi mai frumósă.

Acum șése anĭ trecĕnd prin Veneția ambasadorul Japoniei la Berlin, află de roman și se interesă de sórtea nenorocitei fete. Se întémplase sĕ fiă ca atașat pe lângă acest ambasador un anume Ogata, vĕr al defunctului.

După-ce a depus o sumă spre a ajuta pe copilă, ambasadorul plecă; și puține ḑile după aceea sosì la Veneția ordinul, ca Eugenia sĕ fiă trimisă la Berlin. Astfel Eugenia făcù singură călĕtoria până la Sprea, și de aci până la Japonia ducĕndu-se în tovărășie cu diplomatul vĕr.

Sosind la Osaka, fata, care avea atuncĭ 8 séu 9 anĭ, fù primită fórte călduros de părinții și rudele defunctului. Familia lui Ogata însĕ nu se putea de loc înțelege cu fiica lor, căcĭ ea nu scia nicĭ o vorbă japoneză.

Cum însĕ numele Eugenei contrasta prea mult cu tradițiile și obiceiurile țĕrei, copilei i-se schimbă numele în Toio și aḑi d-ra Toio Ogata face sĕ suspine toțĭ tinerii japonezĭ.

Intr'adevĕr, acum o lună sosì la Veneția una din scrisorile, în carĭ fata 'șĭ istorisesce viéța ei. Greutatea cea mai mare ce încercă, scrie d-ra Ogata, este de a învĕța limba japoneză. Decât-va timp ea frecuentéză o scólă și cu tótă silința ei nu reușesce de loc sĕ 'șĭ schimbe dialectul venețian. Apoi ea e nemăngăiată, că nu mai póte sĕ cutreere străḑile în libertate.

Copila, care acum e o fată fórte frumósă, laudă frumsețile orașului Osaka, dér imaginația ei sbóră pe țĕrmii mărei Adriatice.

Lotăria de clasă ungară. Cu acésta voim a da o esplicație on. cetitorĭ asupra felului și întocmirei **loteriei de clasă ungare**. Sub numirea de *clasă* se înțelege în general *sorțirea* séu *tragerea* numerilor. O loterie de clasă are *mai multe sorțirĭ* și prin urmare tot atâtea punerĭ. Prețul unui los întreg la loteria ungară concesionată de stat este pentru fiă-care clasă de 40 coróne séu fl. 20. — Pentru acéstă sumă se capĕtă un los complet pentru tragerea clasei prime; și prin urmare șansa de câștig asupra celor 10,000 câștigurĭ de banĭ, ce se vor trage din 100,000 losurĭ. Câștigurile se sue dela 80 coróne până la 80.000 coróne. Se póte dér câștiga cu 20 fl. séu 40 coróne suma dela 80 până 80,000 coróne. E de observat îndeosebĭ, că câștigurile se plătesc *întregĭ fără nicĭ un scăḑĕmênt*. După tragerea clasei prime posesorii celor 90,000 losurĭ netrase sunt îndreptățițĭ a cere un los pentru clasa a II-a provĕḑut cu acelaș numĕr décă vor plăti prețul pentru tragerea (clasa) a II-a de 20 fl. séu 40 coróne și vor da îndĕrĕt losul netras de clasa I. La sorțirea clasei II, care sa va face deja în 6—14 Decemvre a. c. se vor trage 21,499 câștigurĭ și un premiu. Câștigurile sunt dela 100 coróne până la 400,000 coróne. Amintim 49 *câștigurĭ principale* și anume; 1 à 400,000; 1 à 200,000; 1 à 100,000; 1 à 50,000; 2 à 20,000; 4 à 10,000; 10 à 8000; 27 à 6000 coróne. Premiul amintit de 600,000 coróne îl câștigă posesorul losului, care se va trage cel din urmă dintre câștigurile principale. Décă déră ca ultim câștig principal va eși câștigul de 400,000 coróne, atuncĭ norocosul posesor câștigă și premiul de 600,000 coróne și i-se numĕră predând losul, enorma sumă de **un milion** coróne fără nicĭ un scăḑĕmênt. Décă însĕ câștigul principal din urmă este numai de 6000 coróne, atuncĭ cel mai mare câștig în casul acesta va fi de 600,000 premiu și 6000 coróne, o sumă încă destul de frumușică. Deóre-ce la tragerea clasei întâiu ce se face deja în 16 până 19 Octomvre, se vor trage **ḑece miĭ de câștigurĭ** și la cumpĕrarea unui los de clasa II trebue sĕ se plătéscă încă odată prețul pentru clasa întâiu, se recomandă pentru fiă cine de-a participa și la clasa primă, care are atâtea câștigurĭ și șanse; afară de losurile întregĭ de fl. 40 se dau și $^1/_{10}$ parte din losurĭ à fl. 2, $^1/_{20}$ parte din losurĭ à fl. 1 pentru clasa primă.

Tĕrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 17 Sept. de 26,206 capete, la 18 Sept. au intrat —.— capete și au eșit 126, rĕmânĕnd la 19 Sept. un numĕr de 26,080 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche, grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă unguréscă tineră grea dela 52.— cr. până la 55.— cr., de mijloc dela 52.— cr. până la 52.$^1/_2$ cr. ușóră dela 52.— cr. până la 52.$^1/_2$ cr.

Marfă țĕrănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —— cr. ușóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă sêrbéscă, grea dela 52.— cr. până la 53.— cr. Transito, mijlociă grea dela 52.— cr. până la 52.$^1/_2$ cr. transito ușóră dela 52.— cr. până la 52.$^1/_2$ cr.

Călendarul séptĕmânei.

SEPTEMVRE are 30 ḑile. RĂPCIUNE.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. /Gregor.
Dum.	10 M. Minodora	22 Toma Linus
Lunĭ	11 C. Prof. Teodora	23 Tecla
Marțĭ	12 S. m. Auton.	24 Gelert
Mer.	13 Corneliu Sut.	25 Cleopa
Joi,	14 † Inălț. Sf. Crucĭ	26 Ciprian
Vin.	15 S. Nechita	27 Cosma și Dăm
Sâm.	16 S. m. Eutina	28 Venceslau

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 17 Sept. n. 1895.

Sĕmințe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	pănă
Grâu Bănățenesc	80	6.30	6.45
Grâu dela Tisa	80	6.35	6.50
Grâu de Pesta	80	6.30	6.45
Grâu de Alba-regala	80	6.30	6.45
Grâu de Bácska	80	6.40	6.55
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Seminț̦e vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	pănă
Sĕcară		70—72	5.55	5 6
Orz	nutreț	60—62	5.15	5.40
Orz	de vinars	62.64	5 60	6 30
Orz	de bere	64.66	6.90	8.—
Ovĕs		39.41	5.85	6.10
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirișcă	"	—	—.—	—.—

Prețul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	pănă
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	40 —	45 —
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
"	roșiă	42 —	51.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	58 50	59.50
"	dela țéră	—.—	— —
Slănină	svêntată	51.—	52.—
"	afumată	55.—	56.—
Sĕu		—.	—.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	14.75	15.25
"	din Serbia în sacĭ	14.25	14.50
Lictar	slavon nou	18.50	18.75
"	bănățenesc	—.—	—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	unguresci		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
"	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Prețurile cerealeor din piața Brașov.

Din 20 Septemvre st. n. 1895

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta a triacă. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	20
"	Grâu mijlociu	4	80
"	Grâu mai slab	4	60
"	Grâu mestecat	3	40
"	Sĕcară frumósă	3	50
"	Sĕcară mijlociă	3	—
"	Orz frumos	3	30
"	Orz mijlociu	3	—
"	Ovĕs frumos	3	—
"	Ovĕs mijlociu	—	—
"	Cucuruz	4	80
"	Mălaiu	4	—
"	Mazĕre	5	—
"	Linte	7	—
"	Fasole	4	30
"	Sĕmênță de in	90	—
"	Sĕmênță de cânepă	4	50
"	Cartofĭ	—	75
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	48
"	Carnea de porc	—	52
"	Carnea de berbece	—	32
"	Sĕu de vită próspĕt	23	—
100 kil.	Sĕu de vită topit	33	—

Bursa de Bucuresci

din 17 Sept. n. 1895.

Valorĭ	Do-bânda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct	103 $^1/_2$
Renta amortisabilă	5%	" "	100.$^1/_4$
" " (Impr. 1892	5%	Ian.-Iul.	99 —
" " din 1893	5%	" "	99.—
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96.$^1/_2$
" " (Impr. de 32. $^1/_2$ mil.	4%	Ian.-Iulie	88 $^3/_8$
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	88.$^3/_4$
" " (Imp. de 274 m. 1890	4%	" "	89.$^1/_4$
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	88.$^3/_4$
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	88.$^3/_4$
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102 $^3/_8$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	283.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	98.—
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	— —
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	98 $^1/_2$
Scrisurĭ fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	93 $^7/_8$
" " urbane Bucurescĭ	6%	" "	101 $^3/_4$
" " " "	5%	" "	91 $^1/_4$
" " " Iașĭ	5%	" "	81.$^1/_2$
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Națion. ult. div. 86.—	500	intr. v.	1575.
Banca agricolă	500	150 v.	232.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	413.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	423.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	335.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	176.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	100.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	" "	—.—
„Bistrița" soc. p. f. hârtii 30 %	1000	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	" "	—.—
20 francĭ aur			20 03

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg	4$^1/_2$%
Casa de Depunerĭ	7$^1/_2$	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	4%	Elveția	3%

Cursul losurilor private

din 18 Sept. 1895

	comp.	vinde.
Basilica	7.90	8.20
Credit	203.—	203 50
Clary 40 fl. m. c.	—.—	59.—
Navig. pe Dunăre	140.—	146.—
Insbruck	28.—	—.—
Krakau	27.—	28 —
Laibach	22.50	23 50
Buda	57.—	58 —
Palffy	61.50	62 20
Crucea roșie austr.	17 50	18 —
dto ung.	11.—	11 80
dto ital.	13.25	13 —
Rudolf	23 50	24 50
Salm	70.50	71 —
Salzburg	27.—	27 50
St. Genois	71 50	72 50
Stanislau	42.75	46 —
Trieitine 4$^1/_2$% 100 m. c.	150.—	— —
dto 4% 50	72. —	76 —
Waldstein	53.—	56 —
Sêrbescĭ 3%	37.50	37 60
dto de 10 francĭ	— —	— —
Banca h. ung. 4%	128.—	129 —

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Septemvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	121.95
Renta de coróne ung. 4%	99.40
Impr. căil. fer. ung. în aur 4$^1/_2$%	124.25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4$^1/_2$%	102.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.30
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.80
Bonurĭ rurale croate-slavone.	—.—
Imprum. ung. cu premii	158.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	148.—
Renta de hârtie austr.	100.65
Renta de argint austr.	101.05
Renta de aur austr.	121.75
Losurĭ din 1860	153.25
Acții de ale Băncei austro-ungară.	1063.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	488.75
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	403.20
Napoleondorĭ.	9.55$^1/_2$
Mărcĭ imperiale germane	58.90
London vista	120.30
Paris vista	47.57$^1/_2$
Rente de coróne austr. 4%.	101.—
Note italiene.	45.35

Cursul pietei Brașov.

Din 21 Septemvre 1895.

Banconote rom.	Cump.	9.51	Vênd.	9.54
Argint român.	Cump.	9.46	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.54	Vênd.	9.57
Galbenĭ	Cump.	5.63	Vênd.	5.67
Ruble rusescĭ	Cump.	128.$^1/_2$	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	10.76	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.